

**NIEDOSTATECZNA
REPREZENTACJA REGIONU
EUROPY ŚRODKOWO-
WSCHODNIEJ
W INSTYTUCJACH UE**

STRESZCZENIE

Unia Europejska (UE), złożona mozaika narodów i polityk, nieustannie zmienia swoje oblicze, aby dostosować się do zmieniającej się dynamiki geopolitycznej i wewnętrznej. Europa Środkowo-Wschodnia (EŚW), ze swoją bogatą historią, różnorodnością kulturową i rozwijającymi się gospodarkami, stanowi kluczowy filar tej europejskiej narracji. Jednak wyraźna, utrzymująca się niedostateczna reprezentacja tego regionu na wyższych szczeblach instytucji UE stanowi istotny powód do niepokoju, co stało się szczególnie widoczne po wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 r., w wyniku których wśród osób wybranych na stanowiska wysokiego szczebla zabrakło przedstawicieli EŚW. Nie jest to jedynie kwestia czysto statystyczna, ale problem, który odzwierciedla szersze wyzwania systemowe, zmiany geopolityczne i implikacje polityczne, w tym rosnące znaczenie gospodarcze EŚW w napędzaniu i podtrzymywaniu wzrostu gospodarczego UE.

Wydarzenia takie jak inwazja Rosji na Ukrainę zwiększyły strategiczne znaczenie regionu EŚW, podkreślając jego proaktywną rolę i wkład na arenie europejskiej. Jednak rażąca dysproporcja w reprezentacji na kluczowych stanowiskach w UE ogranicza zdolność regionu do skutecznego bronięcia swoich interesów, kształtowania programów politycznych i wnoszenia znaczącego wkładu w procesy decyzyjne w ramach całej UE. Niniejszy raport szczegółowo analizuje skomplikowane zagadnienia leżące u podstaw niedostatecznej reprezentacji, poruszając kwestie paradygmatów historycznych, złożoności geopolitycznych i uprzedzeń systemowych, które utrwaliły istniejącą nierównowagę. Zwrócona jest również uwaga na złożoność mechanizmów obsadzania stanowisk w UE w oparciu o negocjacje, politykę partyjną i dziedzictwo historyczne, które doprowadziły do nieproporcjonalnej reprezentacji na korzyść przedstawicieli Europy Zachodniej.

GŁÓWNE USTALENIA

W 2022 r. 88% nowych przywódców (zgodnie z mandatami udzielonymi na ten rok na stanowiska prezydenckie w instytucjach Unii Europejskiej, organach doradczych Unii Europejskiej, agencjach Unii Europejskiej i innych organach UE) pochodziło z Europy Zachodniej i Południowej, łącznie 80% w ciągu trzech lat od 2020 do 2022 r., co stanowi wzrost o 10 punktów procentowych w porównaniu z poprzednim okresem 2019-2021. Z drugiej strony, w 2022 r. r. żadnego stanowiska nie otrzymał przedstawiciel z Europy Północnej, a z Europy Środkowo-Wschodniej otrzymała je tylko jedna osoba.

Jeśli chodzi o liczbę nominacji w stosunku do państw członkowskich, Europa Zachodnia i Południowa otrzymały 71% nominacji w latach 2020-2022, co oznacza wzrost o 9 punktów procentowych w porównaniu z poprzednim trzyletnim okresem. Dla Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik ten wyniósł nieco ponad 6% i 5%, co oznacza spadek z wcześniejszego poziomu 13%.

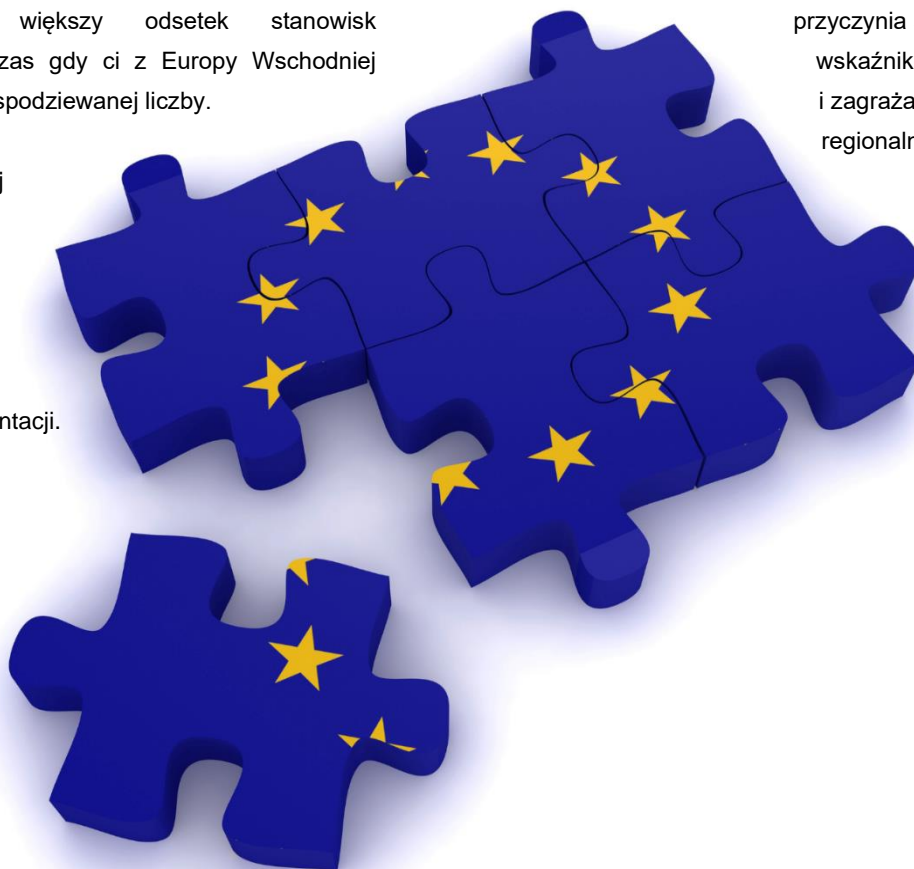
Biorąc pod uwagę populacje poszczególnych regionów, reprezentanci z Europy Południowej w 2022 r. uzyskali ponad dwukrotnie większy odsetek stanowisk niż oczekiwano, podczas gdy ci z Europy Wschodniej – mniej więcej połowę spodziewanej liczby.

Mimo że w 2022 r. nikt z Europy Północnej nie uzyskał nominacji, należy dodać, że w ciągu trzech lat region ten zapewnił sobie 1,8-krotność przewidywanej reprezentacji.

Podczas gdy przedstawiciele państw członkowskich z Europy Zachodniej i Południowej otrzymują nominacje na stanowiska komisarzy odpowiedzialnych za kluczowe obszary, w tym gospodarkę, reprezentanci regionu EŚW piastują mniej wpływowych ról, co wpływa na zdolność regionu do kształtowania i wpływania na kluczowe polityki i agendy UE.

Pomimo reprezentacji w organach doradczych, takich jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów, wpływ regionu EŚW jest ograniczony pod względem możliwości kształtowania wniosków legislacyjnych i polityk, które mają bezpośredni wpływ na państwa członkowskie.

Niedostateczna reprezentacja regionu EŚW, zwłaszcza krajów takich jak Polska i Węgry, w instytucjach UE, koreluje z niższymi wskaźnikami frekwencji w wyborach europejskich i potencjalnym rozczarowaniem wśród obywateli, pogłębiając poczucie wyobcowania i marginalizacji z szerszego projektu europejskiego, co podważa legitymację demokratyczną, przyczynia się do niskich wskaźników frekwencji i zagraża równowadze regionalnej i spójności w Unii.

CONTENTS

STRESZCZENIE	2
GŁÓWNE USTALENIA.....	3
1. WSTĘP.....	6
1.1. Informacje ogólne	6
1.2. Cel raportu.....	7
1.3. Zakres i cele	8
2. SZCZEGÓŁOWA ANALIZA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW	9
2.1. Przegląd kluczowych instytucji UE.....	9
Instytucje Unii Europejskiej	9
Organy doradcze Unii Europejskiej.....	9
Agencje Unii Europejskiej.....	9
Inne organy UE	10
Zmiany instytucjonalne i perspektywy na przyszłość.....	10
2.2. Przegląd regionu Europy Środkowo-Wschodniej (CEE) oraz Szwecji, Danii i Finlandii.....	10
Utrzymująca się niedostateczna reprezentacja w instytucjach UE	10
Informacje statystyczne: dysproporcje regionalne	11
2.3. Dane dotyczące reprezentacji: kraje Europy Środkowo-Wschodniej (Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia).....	12
Bułgaria	12
Czechy.....	12
Chorwacja	14
Estonia.....	15
Węgry	16
Łotwa	17
Litwa	18
Polska.....	19
Rumunia	20
Słowacja	21
Słowenia.....	22

2.4.	Dane dotyczące reprezentacji: kraje nordyckie (Dania, Finlandia, Szwecja)	23
	Dania.....	23
	Finlandia.....	24
	Szwecja.....	25
2.5.	Analiza porównawcza reprezentacji z innymi regionami	26
	Europa Zachodnia i Południowa	26
	Europa Środkowa i Wschodnia.....	27
	Europa Północna.....	27
3.	CZYNNIKI PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO NIEDOSTATECZNEJ REPREZENTACJI	29
3.1.	Dynamika polityczna	29
3.2.	Populacja	30
3.3.	Czas, jaki upłynął od przystąpienia państw członkowskich do UE.....	30
3.4.	Różnice ekonomiczne	31
4.	INICJATYWY I ROZWIĄZANIA.....	34
5.	WNIOSEK	37
6.	LITERATURA	38
7.	ZAŁĄCZNIKI	39

1. WSTĘP

1.1. Informacje ogólne

Będąca misterną mozaiką polityka europejska nieustannie ewoluuje, odzwierciedlając stale zmieniającą się dynamikę państw członkowskich i szerszy krajobraz geopolityczny. Europa Środkowo-Wschodnia (EŚW), obejmująca narody o bogatej historii, różnorodnych kulturach i rozwijających się gospodarkach, odegrała kluczową rolę w kształtowaniu europejskiej narracji. Jednak przyglądając się bliżej reprezentacji krajów EŚW na wyższych szczeblach instytucji Unii Europejskiej (UE) widać pewną rażącą rozbieżność. Wybory europejskie w 2019 r. były przełomowym momentem, który uwidocznił brutalną rzeczywistość – marginalizację regionu EŚW, którego reprezentacja na najwyższych stanowiskach instytucji europejskich jest bardzo ograniczona w porównaniu z krajami zachodu. Ten rzucający się w oczy kontrast odzwierciedla coś więcej niż statystyki. Pokazuje on głębsze wyzwania systemowe i brak równowagi w strukturach zarządzania i podejmowania decyzji w UE.

Konsekwencje tego stanu rzeczy stały się jeszcze wyraźniejsze w kontekście znaczących wydarzeń geopolitycznych i sporów politycznych, które podkreśliły kluczową rolę i wkład krajów EŚW na arenie europejskiej. Warto zauważyć, że geopolityczny krajobraz Europy był świadkiem sejsmicznych zmian, a wydarzenia takie jak inwazja Rosji na Ukrainę zwiększyły znaczenie regionu EŚW. Fakt braku współmiernej reprezentacji na najwyższych stanowiskach w UE jawił się niczym paradoks w obliczu wzorowego przywództwa, odporności i jedności w mobilizowaniu wsparcia dla Ukrainy, którymi wykazały się kraje EŚW. Przywódcy z regionu EŚW, w tym premier Estonii Kaja Kallas, zwrócili uwagę na tę dysproporcję, podkreślając konieczność sprawiedliwej reprezentacji w celu odzwierciedlenia zmieniających się realiów i wyzwań stojących przed UE. Kallas podkreśliła w wywiadzie w 2023 r.: „My (Estonia) jesteśmy członkiem NATO i Unii Europejskiej od 19 lat. Czy mamy ... gorszych kandydatów niż Stara Europa? A może nie nadszedł ten moment? Myślę, że nie, i że mamy bardzo dobrych kandydatów. Powinniśmy być brani pod uwagę przy obsadzaniu

najwyższych stanowisk. Sprawdziliśmy się w obu tych organizacjach. Nadszedł czas, aby przedstawiciele wschodu Europy zaczęli piastować wysokie stanowiska”.

Ponadto wewnętrzna dynamika i polityka Unii Europejskiej w coraz większym stopniu są powiązane z szerszymi globalnymi trendami w zakresie takich obszarów jak polityka zagraniczna, energia, zmiany klimatu i cyfryzacja. W tym kontekście niedostateczna reprezentacja krajów EŚW na wyższych szczeblach Unii nie tylko budzi wątpliwości pod kątem sprawiedliwości i inkluzywności, ale także stwarza realne ryzyko i ograniczenia w podejmowaniu wieloaspektowych wyzwań, przed którymi stoi obecnie UE. Brak silnej obecności przedstawicieli EŚW na kluczowych stanowiskach w instytucjach europejskich ogranicza zdolność regionu do skutecznego bronięcia swoich interesów, kształtowania programów politycznych zgodnie z potrzebami jego rozwoju, a w konsekwencji do proaktywnego kształtowania przyszłej trajektorii Europy.

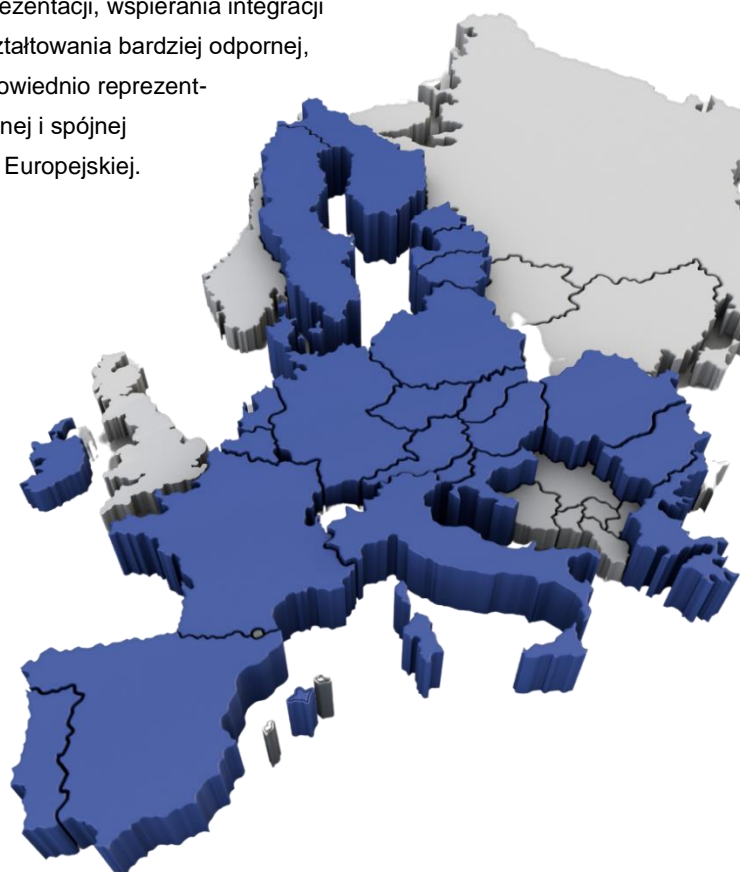
Kontekst historyczny i ewolucja procesu nominacji na wysokie stanowiska w UE ujawniają zakorzenione wzorce i paradygmaty, które spowodowały i nadal powodują niedostateczną reprezentację krajów EŚW. Mechanizmy nominacji, na które wpływ mają zawile procesy negocjacji, polityka partyjna i niepisane normy, doprowadziły do wzmocnienia reprezentacji Europy Zachodniej kosztem marginalizacji regionu EŚW. Ten historyczny kontekst, charakteryzujący się złożoną interakcją czynników, począwszy od przynależności partyjnej i względów geopolitycznych, a skończywszy na indywidualnej dynamice przywództwa, stanowi tło dla szczegółowej analizy wyzwań i możliwości stojących przed regionem EŚW.

Jak wyżej wspomniano, wyjaśnia on wieloaspektowe wymiary niedostatecznej reprezentacji krajów EŚW na najwyższych szczeblach UE, obejmujące precedensy historyczne, dynamikę geopolityczną, implikacje polityczne i wyzwania systemowe. Ponieważ UE znajduje się w kluczowym momencie dalszego rozwoju, charakteryzującym się nowymi wyzwaniami i możliwościami, znalezienie rozwiązań dla wyżej wspomnianych różnic jest kwestią wielkiej wagi, wymagającą wszechstronnego zrozumienia problemu, strategicznego zaangażowania i wspólnych wysiłków na rzecz wspierania bardziej integracyjnej, odpowiednio reprezentowanej i odpornej Unii Europejskiej.

1.2. Cel raportu

Unia Europejska znajduje się w krytycznym momencie, zmagając się z wielopłaszczyznowymi wyzwaniami, od napięć geopolitycznych po wewnętrzne spory polityczne, które kształtują jej przyszłą trajektorię. Europa Środkowo-Wschodnia (EŚW), będąca istotnym elementem mozaiki różnorodności UE, znajduje się na przecięciu tych dynamik, ale jej reprezentacja na najwyższych szczeblach Unii pozostaje nieproporcjonalnie niska. Celem niniejszego raportu jest wyjaśnienie, przeanalizowanie i przedstawienie możliwych rozwiązań problemu niedostatecznej reprezentacji krajów EŚW na najwyższych stanowiskach w UE, w oparciu o kompleksowe zbadanie czynników leżących u podstaw tego zjawiska, jego konsekwencji i możliwego rozwoju.

Po pierwsze, niniejszy raport ma na celu przedstawienie rygorystycznej analizy historycznych i systemowych czynników przyczyniających się do marginalizacji krajów EŚW w instytucjach europejskich. Odwołując się do cykli, mechanizmów i paradygmatów procesu nominacji w przeszłości, raport ma na celu uwidocznienie zakorzenionych wzorców, uprzedzeń i dynamiki, które utrwaliły tę dysproporcję. Zrozumienie kontekstu historycznego ma kluczowe znaczenie dla dostrzeżenia podstawowych wyzwań strukturalnych i zmiennych niuansów, które kształtują obecny krajobraz. Ponadto raport ma na celu zbadanie istniejących mechanizmów, procesów i paradygmatów regulujących proces nominacji na wyższe stanowiska w UE, oceniając z krytycznego punktu widzenia ich skuteczność, sprawiedliwość i inkluzywność. Ponadto niniejszy raport dostarcza praktycznych informacji, zaleceń strategicznych i politycznych mających na celu umożliwienie krajom EŚW skutecznej nawigacji po skomplikowanej dynamice „brukselskiej bańki”. Poprzez identyfikację możliwości, mocnych stron i wyzwań oraz wspieranie współpracy, raport dostarcza interesariuszom wiedzę, narzędzia i strategie potrzebne do promowania sprawiedliwej reprezentacji, wspierania integracji i kształtowania bardziej odpornej, odpowiednio reprezentowanej i spójnej Unii Europejskiej.

Zasadniczo, cel niniejszego raportu wykracza poza czystą analizę, dążąc raczej do promowania świadomego dyskursu, strategicznego zaangażowania i wspólnych wysiłków na rzecz rozwiązania problemu niedostatecznej reprezentacji krajów EŚW na najwyższych szczeblach UE. Poprzez promowanie wszechstronnego zrozumienia, wspieranie współpracy i opowiadanie się za sprawiedliwą reprezentacją, niniejszy raport przyczynia się do kształtowania bardziej inkluzywnej, odpowiednio reprezentowanej i odpornej Unii Europejskiej, która odzwierciedla różnorodność, mocne strony i aspiracje wszystkich jej państw członkowskich.

1.3. Zakres i cele

Zakres

Zakres niniejszego raportu został skrupulatnie opracowany, aby objąć wieloaspektową analizę niedostatecznej reprezentacji krajów Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) na najwyższych szczeblach Unii Europejskiej (UE). Opierając się na kompleksowych ramach, raport zagłębia się w konteksty historyczne, dynamikę polityki, mechanizmy instytucjonalne i praktyczne doświadczenia, pomagając dokładniej zrozumieć złożoność, wyzwania i możliwości kształtujące tę kluczową kwestię. Raport rozpoczyna się kompleksową analizą regionu EŚW, ze szczególnym uwzględnieniem krajów takich jak Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Mołdawia, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Ukraina. Przedstawiona jest również analiza porównawcza ze Szwecją, Danią i Finlandią, oferując holistyczne spojrzenie na dynamikę w zakresie reprezentacji. Kluczowym elementem raportu jest skrupulatne zbadanie kluczowych instytucji UE, przeanalizowanie danych dotyczących reprezentacji, trendów, dysproporcji i mechanizmów regulujących proces nominacji. Obejmuje to szczegółową analizę Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego i ewoluujących mechanizmów, takich jak między innymi system Spitzenkandidaten. Zakres raportu rozciąga się na analizę licznych czynników przyczyniających się do niedostatecznej reprezentacji krajów EŚW na najwyższych szczeblach UE, obejmujących konteksty historyczne,

wpływy polityczne, bariery kulturowe i językowe, dysproporcje ekonomiczne i dynamikę polityczną. To holistyczne podejście ułatwia kompleksowe zrozumienie wzajemnych powiązań w ramach dynamiki kształtującej krajobraz reprezentacji. W raporcie podjęto próbę zbadania wyzwań stojących przed przedstawicielami EŚW, uwzględniając bariery instytucjonalne, praktyczne doświadczenia i perspektywy. Ponadto zwrócono uwagę na istniejące inicjatywy, sukcesy i najlepsze praktyki w przedmiotowym zakresie oraz przedstawiono strategiczne zalecenia mające na celu wspieranie bardziej różnorodnej reprezentacji, integracji i wzmocnienia pozycji krajów EŚW na najwyższych szczeblach UE.

Cele

Zgodnie z wyznaczonym zakresem, cele niniejszego raportu obejmują:

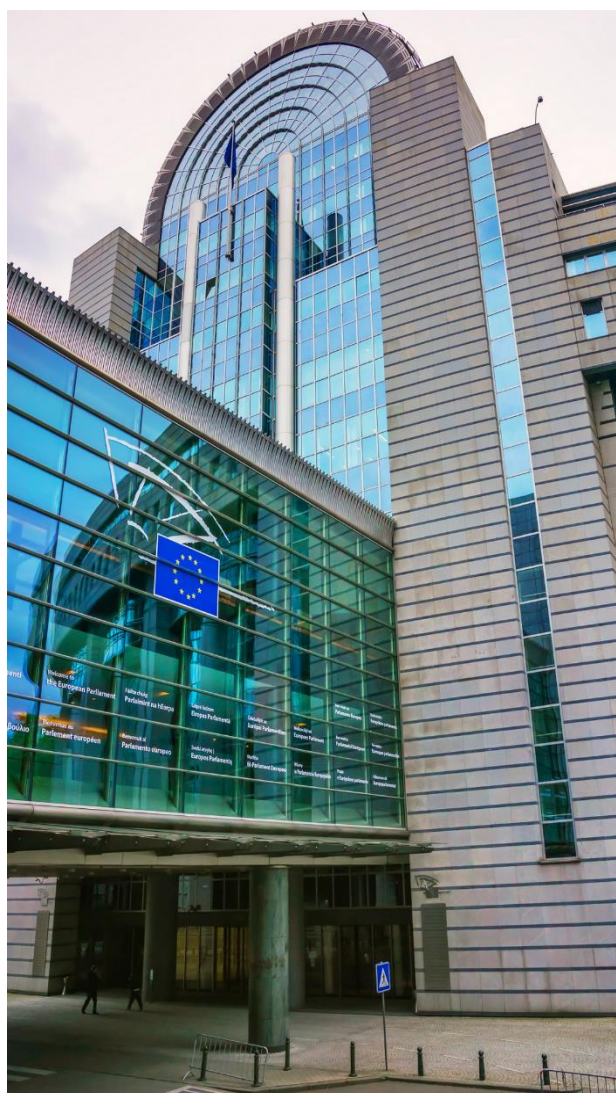
- Wyjaśnienie historycznych, instytucjonalnych i systemowych czynników przyczyniających się do niedostatecznej reprezentacji krajów EŚW w najważniejszych instytucjach UE w celu lepszego zrozumienia złożoności i dynamiki kształtującej tę kluczową kwestię.
- Analizę kluczowych instytucji UE, mechanizmów i cykli nominacji, jak również danych dotyczących reprezentacji, trendów, dysproporcji i zmieniających się paradygmatów, oferując wgląd w strukturalną, proceduralną i instytucjonalną dynamikę wpływającą na reprezentację.
- Zbadanie wyzwań, barier i doświadczeń przedstawicieli EŚW, z uwzględnieniem praktycznych doświadczeń, studiów przypadków i perspektyw, które ukazują wieloaspektowe wyzwania i niuanse kształtujące dynamikę reprezentacji.
- Opowiadanie się za proaktywnym zaangażowaniem, wspieranie dialogu, współpracy i inicjatyw strategicznych mających na celu wspieranie zwiększonej reprezentacji, integracji i wzmocnienia pozycji krajów EŚW na najwyższych szczeblach UE, przyczyniając się w ten sposób do kształtowania bardziej odpornej, odpowiednio reprezentowanej i spójnej Unii Europejskiej.

2. SZCZEGÓŁOWA ANALIZA POSZCZEGÓLNYCH KRAJÓW

2.1. Przegląd kluczowych instytucji UE

Unia Europejska, złożona organizacja składająca się z instytucji, organów i agencji, działa w skrupulatnie określonych ramach, odzwierciedlających jej wieloaspektowy charakter i rozległy mandat. Wydanie EU-GRLO (European Union Governance, Risk, and Compliance Overview) z 2023 r. skrupulatnie kategoryzuje te podmioty w odrębne klastry: Instytucje, organy doradcze, agencje i inne organy UE.

Instytucje Unii Europejskiej

Centralnym elementem struktury zarządzania UE są instytucje Unii Europejskiej, obejmujące siedem podmiotów określonych w art. 13 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, jak również dwie pierwotne instytucje: Komisję Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej i Wysoką Władzę Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Kluczowym i jednym z najbardziej pożądanych stanowisk w ramach tej kategorii jest przewodniczący, prominentna postać publiczna. Ponadto omówiono również role pełnione przez Sekretarza Generalnego w Komisji Europejskiej, Parlamencie Europejskim i Radzie Unii Europejskiej, a także kluczowe stanowiska w Europejskim Banku Centralnym oraz Trybunałach Sprawiedliwości i Obrachunkowym.

Organy doradcze Unii Europejskiej

Organy doradcze, choć stanowiące integralne struktury, funkcjonują w powiązaniu do podstawowych ram instytucjonalnych, określonych w art. 13 ust. 4 TUE i art. 38 TUE. Składają się one z trzech podmiotów utworzonych na mocy traktatów europejskich i nie posiadają prerogatyw ustawodawczych ani decyzyjnych, funkcjonując głównie w charakterze doradczym. Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa, ściśle powiązany z Wysokim Przedstawicielem (WP) Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) odzwierciedla znaczenie tej kategorii. Analiza obejmuje stanowiska Przewodniczącego i Sekretarza Generalnego, ze szczególnym uwzględnieniem roli WP w ESDZ.

Agencje Unii Europejskiej

Rozległy mandat UE przejawia się w szeregu agencji i zdecentralizowanych organów o odrębnych osobowościach prawnych i wyspecjalizowanych zadaniach, obejmujących różne sektory, od egzekwowania prawa po zdrowie i transport. Skupiono się na najwyższych

stanowiskach kierowniczych, głównie na stanowisku dyrektora i dyrektora wykonawczego. Agencje EURATOM są integralną częścią tej analizy, aczkolwiek z wyłączeniem wspólnych przedsięwzięć.

Inne organy UE

Instytucjonalna mozaika UE wykracza poza wyżej określone podmioty, obejmując niezliczoną liczbę niezależnych organów działających na rzecz konkretnych celów. Podmioty takie jak Urząd ds. Europejskich Partii Politycznych i Europejskich Fundacji Politycznych (APPF), Urząd Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) i Europejska Szkoła Administracji (EUSA) stanowią przykład różnorodności tej kategorii. Analiza zawęży się do najważniejszych stanowisk kierowniczych, od dyrektorów po specjalistyczne stanowiska, takie jak Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich lub Europejski Inspektor Ochrony Danych.

Zmiany instytucjonalne i perspektywy na przyszłość

Aktualizacja z 2023 r. pozostaje spójna ze swoją poprzednią wersją i nie zawiera żadnych znaczących zmian w badanych podmiotach lub pozycjach. Niemniej jednak dyskusje dotyczące przyszłej lokalizacji unijnego Urzędu ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu, który ma rozpocząć działalność w 2024 r., podkreślają zmieniający się krajobraz oraz adaptacyjne ramy zarządzania UE i zaangażowanie w zwiększanie integralności i przejrzystości finansowej.

Podsumowując, przegląd nakreśla skomplikowaną mozaikę instytucji, organów i agencji UE, kładąc nacisk na ich role, struktury i kluczowe pozycje. Dogłębne zrozumienie tych zagadnień stanowi podstawę do dokładnego zbadania kwestii związanych z reprezentacją każdego kraju EŚW, w porównaniu z Danią, Szwecją i Finlandią, wyjaśniając regionalną dynamikę i jej implikacje w ramach szerszego europejskiego krajobrazu.

2.2. Przegląd regionu Europy Środkowo-Wschodniej (CEE) oraz Szwecji, Danii i Finlandii

Utrzymująca się niedostateczna reprezentacja w instytucjach UE

Dwadzieścia lat po rozszerzeniu UE na wschód w 2004 r., kraje Europy Środkowej i Wschodniej (EŚW) nadal

zmagają się z niedostateczną reprezentacją na kluczowych stanowiskach w instytucjach UE. Stan ten wymaga szczegółowej analizy, obejmującej analizę statystyczną, dynamikę regionalną oraz implikacje dla legitymacji demokratycznej i spójności. Osiągnięcie równości regionalnej w Unii Europejskiej wymaga zniuansowanej oceny w oparciu o poszczególne państwa członkowskie regionów lub ich populację. W idealnej sytuacji, dla zapewnienia równości każdy z pięciu regionów powinien

mieć zapewnioną reprezentację na poziomie 20% (jedna piąta na region). Jednak dominujące trendy wyraźnie odbiegają od tego ideału.

Informacje statystyczne: dysproporcje regionalne

W 2022 r. Europa Zachodnia i Południowa utrzymały swoją dominację, zdobywając przytłaczające 88% wszystkich nowych nominacji na najwyższe stanowiska (przewodniczącego, dyrektora i sekretarza generalnego), co stanowi znaczący wzrost w porównaniu z 80% w latach 2020-2022. Ta nierównomierna dystrybucja podkreśla marginalizację regionów takich jak Europa Środkowo-Wschodnia i Europa Północna, która w 2022 r. otrzymała tylko jedną nominację. Biorąc pod uwagę poszczególne państwa członkowskie lub populacje regionów wyraźnie rysują się rażące dysproporcje, co wymaga dokładnego zrozumienia nierównowagi systemowej i jej konsekwencji. W zestawieniu z proporcjonalną liczbą państw członkowskich regionu, marginalizacja EŚW staje się jeszcze bardziej wyraźna. Podczas gdy Europa Zachodnia i Południowa zapewniły sobie 71% nominacji na stanowiska kierownicze w instytucjach UE w latach 2020-2022, co stanowi wyraźny wzrost w porównaniu z poprzednim trzyletnim okresem, reprezentacja krajów Europy Środkowej i Wschodniej gwałtownie spadła do zaledwie odpowiednio 6% i 5% z 13% w przypadku Europy Wschodniej. Nawet po skorygowaniu o populację regionów, dysproporcje pozostają ogromne. W 2022 r. na obywateli Europy Południowej przypadła ponad dwukrotnie większy udział ich przedstawicieli w nominacjach na wyższe stanowiska w UE, co pogłębiło nierówności między południem a północą, która pomimo braku nominacji na stanowiska kierownicze w 2022 r., zapewniła sobie 1,8-krotność swojej proporcjonalnej reprezentacji w latach 2020-2022. Dane z 2022 r. wyraźnie potwierdzają obawy związane z niepewną pozycją Europy Środkowo-Wschodniej w instytucjach UE. Wcześniejsze obiecujące statystyki nie przełożyły się na trwały trend. Wśród nominacji udzielanych przedstawicielom regionu dominowały te na mniej istotne stanowiska do różnych agencji UE, uniemożliwiając obywatelom z Europy Środkowej lub Wschodniej objęcie funkcji kierowniczych w agencjach spoza UE w ciągu ostatniego trzyletniego okresu.

Ogólna tendencja wskazuje nieproporcjonalnie duży wpływ rządów państw członkowskich, ich przedstawicieli i osób mianowanych na stanowiska, którzy kontrolowali 62% wszystkich nominacji w trzyletnim okresie od 2020 do 2022. Z kolei przedstawiciele UE wybrani bezpośrednio przez obywateli pozostali grupą marginalizowaną, kontrolując zaledwie 1,8% nominacji na najwyższe stanowiska kierownicze w UE, co podkreśla systemową nierównowagę i zakorzenione hierarchiczne podziały w strukturach instytucjonalnych UE. Opisana niedostateczna reprezentacja stwarza wielopłaszczyznowe wyzwania, zagrażając legitymacji, skuteczności i symbolicznej reprezentacji instytucji demokratycznych. Kiedy obywatele napotykały bariery wynikające z pochodzenia regionalnego, a nie związane z aspektami merytokratycznymi, podważa to normy demokratyczne. Co więcej, stan ten zmniejsza skuteczność instytucji, utrudniając innowacyjne rozwiązywanie problemów i pogłębiając poczucie wyobcowania. Ustanowienie solidnych instytucji politycznych wymaga integracji elit, zarówno na poziomie krajowym, jak i ponadnarodowym. Jednak utrzymująca się niedostateczna reprezentacja utrudnia tego typu integrację, zwiększając poczucie peryferyjności i wyobcowania, szczególnie w krajach EŚW. Chociaż konsekwencje tego stanu mogą się różnić w zależności od kontekstu krajowego i unijnego, nadrzędne implikacje pozostają niezmiennie: niedostateczna reprezentacja powoduje rozczarowanie i wyobcowanie oraz podważa spójność demokratyczną.

Niedostateczna reprezentacja regionu Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) w instytucjach UE i krajoznawie społecznym Niemiec podkreśla wyzwania systemowe, które wymagają pilnych rozwiązań. Skupiając się na wyjaśnieniu tych rozbieżności, niniejsza analiza ma na celu promowanie świadomego dyskursu i strategicznych interwencji oraz wspieranie integracyjnych, odpowiednio reprezentowanych instytucji demokratycznych, które odzwierciedlają aspiracje, wartości i różnorodność wszystkich państw członkowskich i obywateli. Kolejna sekcja raportu skupia się na tych kwestiach w szczególności, skrupulatnie analizując reprezentację każdego kraju Europy Środkowo-Wschodniej na wyższych szczeblach UE, w zestawieniu z dynamiką obserwowaną w Danii, Szwecji i Finlandii, oferując kompleksowy przegląd regionalnych różnic i implikacji.

2.3. Dane dotyczące reprezentacji: kraje Europy Środkowo-Wschodniej (Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Węgry, Łotwa, Litwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Słowenia)

Bułgaria

Od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej w dniu 1 stycznia 2007 r.

Bułgaria stara się zapewnić sobie niszę w rozległym krajobrazie integracji europejskiej. Jednak analizując reprezentację Bułgarii w kluczowych instytucjach UE, wyłania się wzorzec, który wymaga bliższego zbadania.

Sercem bułgarskiej struktury politycznej jest republika parlamentarna, w której premier sprawuje znaczącą władzę wykonawczą, podczas gdy prezydent pełni przede wszystkim obowiązki reprezentacyjne z ograniczonymi możliwościami weta. Ten system scentralizowanego zarządzania, podzielony na 27 prowincji i metropolitalną prowincję stołeczną (Sofia-Grad), stanowi kręgosłup bułgarskiej maszyny administracyjnej. Pod względem gospodarczym krajobraz Bułgarii jest zdominowany przez takie sektory jak produkcja 10 230,76 mln BNG PKB, usługi 9 636,96 mln BNG PKB, z ogólną roczną stopą wzrostu na poziomie 1,76% w 2023 r., co podkreśla jej rolę jako znaczącego gracza w mozaice gospodarczej UE.

Jeśli chodzi o reprezentację Bułgarii w Parlamencie Europejskim, liczba bułgarskich europosłów jest raczej niska (17 osób). Porównując tę liczbę do regionalnych odpowiedników kraju, można powiedzieć, że wpływ Bułgarii na legislację UE jest dość ograniczony. Przed swoją pierwszą prezydenturą w 2018 r. Bułgaria była również opisywana w mediach w związku z „korupcją, przestępczością zorganizowaną, brakiem inwestycji zagranicznych i umiejętności cyfrowych”, co wpłynęło na jej negatywną percepcję w porównaniu z zachodnimi odpowiednikami. Powodów niedostatecznej reprezentacji może być wiele, z których najbardziej znaczący wynika z liczebności populacji, jako że zasada przydzielania stanowisk opiera się na proporcjonalnej reprezentacji

pod względem liczby ludności”. Zgodnie z Traktatem Lizbońskim, przydział posłów do Parlamentu Europejskiego odbywa się zgodnie z zasadą degresywnej proporcjonalności, zapewniając każdemu państwu członkowskiemu nie mniej niż sześć miejsc i nie więcej niż dziewięćdziesiąt sześć, z łączną liczbą 751 europosłów, co ma na celu zapewnienie sprawiedliwej dystrybucji i priorytetowego traktowania większych państw przy jednoczesnym zachowaniu względnej proporcjonalności w oparciu o liczbę ludności. Jeśli chodzi o Komisję Europejską, Iliana Ivanova piastuje w obecnej kadencji 2023-2024 funkcję komisarza europejskiego ds. innowacji, badań naukowych, kultury, edukacji i młodzieży. Andriana Sukova pełni funkcję p.o. dyrektora generalnego i zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Mariana Kotzeva zajmuje stanowisko dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej Eurostat, a Charlina Vitcheva dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa (MARE). Mimo że stanowiska te są kluczowe, nie należą do tych, które można uznać za priorytetowe. Poza instytucjami UE, Bułgaria nie ma prawie żadnych przedstawicieli w organach doradczych UE, a jedyne wysokie stanowisko piastuje Krum Garkov jako dyrektor wykonawczy w Agencji ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi w Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości (eu-LISA).

Podsumowując, podróż Bułgarii w ramach integracji z UE pokazuje aktywne zaangażowanie tego kraju, przy jednoczesnym zmaganiu się z wyzwaniami związanymi z reprezentacją.

Czechy

Od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r.

Czechy rozpoczęły swoją podróż w kierunku współpracy i integracji z UE, udowadniając swoją rolę i pozycję w złożonych strukturach instytucjonalnych UE. Podczas gdy aktywne zaangażowanie Czech w sprawy UE jest oczywiste, konieczne jest zbadanie obszarów, w których kraj ten napotyka wyzwania związane

z reprezentacją. Oczekuje się, że Czechy odnotują 1,1% wzrost PKB w 2024 r., a następnie 2,8% w 2025 r. W sierpniu 2015 r. kraj ten odnotował najwyższy wzrost gospodarczy w Europie na poziomie 4,4%.

Czechy są obecnie reprezentowane przez 21 europosłów. Chociaż liczba ta zapewnia Czechom głos w Parlamencie Europejskim, należy ocenić, jak reprezentacja ta wypada na tle innych państw członkowskich. Biorąc pod uwagę dynamikę Parlamentu Europejskiego, 21 europosłów może nie wystarczyć do zapewnienia sobie wpływu w porównaniu z krajami posiadającymi większe delegacje. Rozbieżność ta może potencjalnie wpłynąć na zdolność Czech do kształtowania programów legislacyjnych i skutecznego bronięcia swoich interesów.

Oceniając reprezentację Czech w Parlamencie Europejskim (PE) i jej szerszy wpływ na prawodawstwo UE, kluczowe staje się rozważenie skomplikowanej dynamiki, która kształtuje role i wpływ europosłów. Algorytm zaprojektowany do pomiaru wpływu każdego europosła na prawodawstwo UE oferuje ustrukturyzowane ramy dla zrozumienia dynamiki władzy w PE. W szczególności algorytm ten bierze pod uwagę kryteria takie jak nominacje na stanowiska kierownicze, działania legislacyjne, wskaźniki wydajności i sieć współpracy. Jeśli chodzi o brak proporcjonalności, mimo że, jak wyjaśniono wcześniej, przydział europosłów częściowo zależy od liczby ludności kraju, nadal istnieją pod tym względem dysproporcje wśród państw członkowskich. Przykładowo, liczba luksemburskich europosłów w przeliczeniu na mieszkańca znacznie przewyższa liczbę europosłów irlandzkich i czeskich (Luksemburg: [654 768], [6]), co wskazuje na znaczną nadreprezentację w stosunku do populacji Luksemburga. Irlandia z kolei wykazuje znacznie wyższy poziom reprezentacji w porównaniu z Czechami (Irlandia: [5 056 935], [13]). Jednak reprezentacja Luksemburga w znacznie większym stopniu przewyższa oba pozostałe kraje, podkreślając znaczne dysproporcje w liczbie europosłów na mieszkańca we wszystkich trzech krajach.

Luksemburg:

$$\frac{6}{654768} \approx 9,15 \times 10^{-6} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Czechy:

$$\frac{21}{10495,295} \approx 2,00 \times 10^{-6} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Irlandia:

$$\frac{13}{5056935} \approx 2,57 \times 10^{-6} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Stanowiska kierownicze w PE, w tym nominacje do ważnych komisji i grup politycznych, dają europosłom formalne uprawnienia, które umożliwiają im wpływanie na szeroki zakres polityk. Stanowiska te, określone mianem „wpływu rozproszonego”, podkreślają znaczenie strategicznych pozycji europosłów w organach decyzyjnych, takich jak Konferencja Przewodniczących i Konferencja Przewodniczących Komisji. Ponadto działania legislacyjne, takie jak pełnienie funkcji sprawozdawców lub kontrsprawozdawców w kluczowych sprawach, zapewniają europosłom bezpośrednie możliwości kształtowania prawodawstwa. Algorytm przyznaje jednak, że nie wszyscy kontrsprawozdawcy są równie wpływowi, a europosłowie z większych grup politycznych mogą skuteczniej wywierać nacisk ze względu na poparcie tych partii. W związku z tym dokładne zrozumienie tych czynników ma zasadnicze znaczenie dla oceny reprezentacji Czech w PE i jej szerszego wpływu na prawodawstwo UE, co pozwoli wypracować strategię mającą na celu zwiększenie obecności i wpływu Czech w Unii Europejskiej.

Ponadto reprezentacja Czech w Komisji Europejskiej jest obecnie ograniczona. Choć Czechy mają swojego komisarza w Komisji Europejskiej, reprezentacja tego kraju nie jest aż tak silna. Przedstawicielem Czech nominowanym na komisarza jest Věra Jourová, która pełni funkcję wiceprzewodniczącej ds. wartości i przejrzystości. Pomimo posiadania komisarza na ważnym stanowisku, ogólny wpływ Czech w Komisji może być ograniczony. Warto zauważyć, że w ramach obecnej struktury DG tylko dwóch czeskich urzędników zajmuje znaczące stanowiska: Ladislav Miko pełniący funkcję doradcy specjalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności i Irena Moozova pełniąca funkcję zastępcy

dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Sprawiedliwości i Konsumentów. Ponadto, przedstawiciel Czech, Jiří Šedivý, jako jedyny do tej pory przedstawiciel regionu Europy Środkowo-Wschodniej piastuje stanowisko dyrektora wykonawczego Europejskiej Agencji Obrony, co tylko uwidacznia kwestię braku dostatecznej obsady najwyższych stanowisk w podmiotach UE przez osoby z tego regionu.

Oprócz Parlamentu Europejskiego i Komisji, Czechy są reprezentowane w kluczowych organach doradczych, takich jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów. W Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym, który odpowiada za konsultowanie proponowanych przepisów w celu uzyskania wglądu w ich potencjalny wpływ na zmiany w sytuacji społecznej i na rynku pracy w krajach członkowskich, zasiada obecnie 12 przedstawicieli z Czech. Czechy są również reprezentowane przez 12 delegatów w Europejskim Komitecie Regionów, co zapewnia, że perspektywy przedstawicieli regionalnych i lokalnych są brane pod uwagę w procesach stanowienia prawa UE. Jednak pomimo reprezentacji Czech w wyżej wspomnianych organach doradczych, nadal mogą istnieć pewne wyzwania dla pełnego uchwycenia różnorodnych regionalnych i przedmiotowych perspektyw tego kraju. Ograniczona liczba przedstawicieli może potencjalnie utrudniać Czechom skuteczną obronę swoich interesów regionalnych i zapewnienie, że proponowane przepisy odpowiednio zaspokajają potrzeby obywateli na szczeblu lokalnym.

Chorwacja

Od czasu formalnego przystąpienia Chorwacji do Unii Europejskiej 1 lipca 2013 r., kraj ten zmaga się z pewnymi wyzwaniami związanymi z jego reprezentacją i wpływami w kluczowych instytucjach UE. Niedostateczna reprezentacja Chorwacji jest szczególnie widoczna w zestawieniu z państwami o dłuższym okresie członkostwa w UE, podkreślając niuanse, które wymagają głębszej analizy.

W wymiarze gospodarczym, w 2020 r. głównymi sektorami napędzającymi gospodarkę Chorwacji były handel hurtowy i detaliczny, transport, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (20,1%), a w dalszej kolejności przemysł (19,2%) oraz administracja publiczna, obrona, edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna (18,1%). Siła gospodarcza Chorwacji, odzwierciedlana przez wzrost PKB i poziom inflacji, wykazuje stabilną, ale umiarkowanie dynamiczną trajektorię. Biorąc pod uwagę szacowany wzrost PKB na stałym poziomie około 2,6-2,8% w latach 2023-2025, można powiedzieć, że Chorwacja wykazuje odporność na wyzwania gospodarcze. Znaczący spadek inflacji z 8,4% w 2023 r. do szacowanego poziomu 2,0% w 2025 r. jest dowodem skutecznych środków kontroli inflacji, sprzyjającym stabilności i zwiększającym siłę nabywczą konsumentów. Podczas gdy wzrost PKB Chorwacji może nie wydawać się duży w porównaniu z niektórymi innymi krajami, zdolność tego państwa do utrzymania umiarkowanego wzrostu na stałym poziomie i zarządzania inflacją stwarza środowisko sprzyjające inwestycjom, konsumpcji wewnątrz krajowej i stabilności gospodarczej, które wspólnie wzmacniają jej atrakcyjność gospodarczą i długoterminowy dobrobyt. W 2022 r. Chorwacja wniosła do budżetu UE łączną kwotę 609,9 mln euro. Alokacja składek do budżetu UE jest ustalana na zasadzie sprawiedliwości, w oparciu o możliwości gospodarcze każdego państwa członkowskiego. W rezultacie kraje o większych gospodarkach wnoszą większy wkład, podczas gdy kraje o mniejszych gospodarkach – proporcjonalnie mniejszy. Niemniej jednak, po przeanalizowaniu statystyk wydaje się, że Chorwacja nie jest reprezentowana proporcjonalnie do jej wkładu gospodarczego do budżetu UE.

Ze skromną delegacją 12 europostów, głos Chorwacji w Parlamencie Europejskim wydaje się być nieco wyciszony w porównaniu do innych krajów. Chorwacja przystąpiła do UE później niż jej zachodni odpowiednicy. W kadencji 2009-2014 reprezentowało ją 12 europostów. W wyborach w 2014 r. liczba ta spadła do 11, a w 2019 r. ponownie wyniosła 12, stabilizując się na tym poziomie. Nadal jednak pozostaje wątpliwe, czy reprezentacja Chorwacji w strukturach UE jest proporcjonalna. Malta, która weszła do UE prawie dekadę przed Chorwacją

(w 2004 r.), ma więcej europosłów przypadających na mieszkańców niż Chorwacja. Co istotne, Malta ma prawie 4 razy mniejszą populację (0,5 mln mieszkańców) niż Chorwacja (prawie 4 mln).

Malta:

$$\frac{6}{535064} \approx 1,12 \times 10^{-5} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Na każdego mieszkańca Malty przypada około 11,2 milionowej części europosłów reprezentujących kraj w Parlamencie Europejskim.

Chorwacja:

$$\frac{12}{4008617} \approx 2,99 \times 10^{-6} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Na każdego mieszkańca Chorwacji przypada około 2,99 milionowej części¹ eurodeputowanych reprezentujących ich w Parlamencie Europejskim.

W związku z tym oczywiste jest, że Chorwacja jest reprezentowana mniej proporcjonalnie pod względem kryterium liczby ludności, co podkreśla potencjalne wyzwania w promowaniu konkretnych interesów tego kraju, biorąc pod uwagę, że państwa członkowskie z większymi delegacjami naturalnie mają większy wspólny głos w dyskusjach legislacyjnych i procesach kształtowania polityki. Reprezentacja Chorwacji w Komisji Europejskiej, w osobie wiceprzewodniczącej Dubravki Šuicy, jest znacząca, ale osadzona w strukturze, w której wpływy są rozłożone na wielu komisarzy nadzorujących różne teki. Jeśli chodzi o najważniejsze stanowiska, Maja Bakran Marcich pełni funkcję zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Mobilności i Transportu i jest jedynym przedstawicielem Chorwacji na stanowiskach DG Komisji Europejskiej. Oczekuje się, że oddali to specyficzne obawy Chorwacji, wynikające ze zgodności z szerszymi celami UE oraz potencjalną możliwością odsunięcia na bok lub braku wystarczającego uwzględnienia perspektyw i priorytetów tego kraju.

¹ Termin „milionowa część” oznacza ułamek jednego europosła przypadający na każdego obywatela i służy jako ilościowy wskaźnik liczby europosłów na mieszkańca, odzwierciedlający poziom

Obecność Chorwacji w organach doradczych, takich jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów, jest ograniczona do 9 przedstawicieli w każdym z nich. Jeśli chodzi o agencje UE lub inne organy UE, przedstawicielka Chorwacji, Maja Markovčić Kostelac, pełni funkcję dyrektora wykonawczego Europejskiej Agencji Leków. Chociaż organy te mają kluczowe znaczenie dla kształtowania polityki UE, ograniczona liczba przedstawicieli Chorwacji może nie uwzględniać w pełni różnorodnych niuansów regionalnych i sektorowych kraju, co może prowadzić do potencjalnych luk w politykach, a w konsekwencji do potencjalnych niedociągnięć, które bezpośrednio przekładają się na chorwackie interesy, gospodarkę i potrzeby społeczne.

Estonia

Estonia, od czasu przystąpienia do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r., stała się wpływowym graczem na rynku bałtyckim, łącząc swoje krajowe priorytety z szerszymi celami europejskimi. Z ekonomicznego punktu widzenia, w 2020 r. głównymi segmentami napędzającymi gospodarkę Estonii były handel hurtowy i detaliczny, transport, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne, stanowiące 20,5% gospodarki; przemysł stanowił 19,2%, podczas gdy administracja publiczna, obrona, edukacja, opieka zdrowotna i pomoc społeczna stanowiły 16,7%. W 2022 r. całkowity wkład Estonii do budżetu UE wyniósł 373,9 mln euro. Estonia stanęła w obliczu znacznego skurczenia gospodarczego z ujemną stopą wzrostu PKB wynoszącą -3,5% w 2023 r., co wskazuje na okres spadku gospodarczego lub recesji. Jednak w 2024 r. kraj odbija się od dna ze skromnym wzrostem PKB na poziomie 0,6%, co sugeruje stabilizację gospodarki i przesunięcie w kierunku wzrostu.

Przewiduje się, że do 2025 r. tempo wzrostu PKB Estonii przyspieszy do 3,2%, co wskazuje na znaczące ożywienie i powrót do silnej ekspansji gospodarczej.

reprezentacji w Parlamencie Europejskim w stosunku do wielkości populacji.

Estonia posiada 7 europosłów, reprezentujących głos kraju w europejskim krajobrazie legislacyjnym. Spośród nich tylko jeden (Marina Kaljurand) pełni funkcję przewodniczącego delegacji do Komisji Partnerstwa Parlamentarnego UE–Armenia, Komisji Współpracy Parlamentarnej UE–Azerbejdżan i Komisji Parlamentarnej Stowarzyszenia UE–Gruzja, którą można uznać za niebędącą głównym wewnętrznym obszarem zainteresowania UE. Biorąc pod uwagę skromną liczbę europosłów, Estonia musi z rozwagą poruszać się po zawilosciach Parlamentu Europejskiego, zapewniając, że jej bałtyckie perspektywy będą rezonować wśród różnych narracji UE. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę liczbę ludności, wydaje się, że kraj ten jest w uprzywilejowanej pozycji w porównaniu z innymi krajami regionu EŚW.

Estonia:

$$\frac{7}{1322765} \approx 5,29 \times 10^{-6} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Słowenia:

$$\frac{8}{2119675} \approx 3,77 \times 10^{-6} \text{ Liczba europosłów na mieszkańca}$$

Z analizy wynika, że Estonia ma więcej europosłów na mieszkańca w porównaniu ze Słowenią, która jest krajem o zbliżonej liczbie ludności. Dlatego też, biorąc pod uwagę jedynie wskaźnik liczby europosłów na mieszkańca, może się wydawać, że problem niedostatecznej reprezentacji w Parlamencie Europejskim w porównaniu z krajami o podobnej liczbie ludności nie dotyczy Estonii.

Nominacja Kadri Simson na komisarza ds. energii podkreśla strategiczną pozycję Estonii w Komisji Europejskiej. Podczas gdy Estonia wykorzystuje tę platformę do artykułowania swoich potrzeb w kontekście sektora energetycznego, poruszanie się w szerszym środowisku Komisji wymaga umiejętnego pozycjonowania polityki i współpracy z innymi państwami członkowskimi. Oprócz komisarza Estonia ma trzech urzędników w dyrekcjach generalnych (DG): Signe Ratso zajmuje stanowisko zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji (RTD), Maive

Rute pełni funkcję zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP (GROW), a Henrik Hololei piastuje funkcję doradcy specjalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Partnerstw Międzynarodowych (INTPA). Estonia ma również swój głos w organach takich jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów (po 6 przedstawicieli na każdy). Platformy te oferują Estonii możliwości wpływania na obrady legislacyjne, dostosowywania perspektyw regionalnych i opowiadania się za odpowiednim skonstruowaniem polityk, aby dostosować je do realiów bałtyckich. Ponadto przedstawiciele Estonii zajmowali również stanowisko dyrektora Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej w latach 2010-2014, oraz dyrektora wykonawczego Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa w latach 2019-2022, chociaż od 2004 r. były to jedyne najwyższe nominacje przedstawicieli tego kraju w 73 instytucjach i organach. W związku z tym można stwierdzić, że Estonia, jako część regionu EŚW, pozostaje reprezentowana w niedostatecznym stopniu, jeśli chodzi o najwyższe stanowiska kierownicze.

Węgry

Węgry, od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej w 2004 r., aktywnie uczestniczą w skomplikowanej strukturze politycznej, gospodarczej i społecznej UE. Krajobraz gospodarczy Węgier charakteryzuje się zarówno postępem, jak i wyzwaniem. PKB na osobę wykazuje trend wzrostowy, z około 69% średniej UE w 2017 r. do 74,7% w 2022 r. Ponadto węgierski rynek pracy znacznie się poprawił, stopa zatrudnienia osiągnęła 80,2%, znacznie powyżej średniej UE, a stopa bezrobocia pozostaje na niskim poziomie 3,6% w 2022 roku. Pomimo postępów, niektóre segmenty społeczeństwa, zwłaszcza te borykające się z ubóstwem materialnym, nie skorzystały w pełni ze wzrostu gospodarczego.

Inwestycje i wzrost gospodarczy zostały wzmocnione przez bodźce polityki fiskalnej i monetarnej, co zaowocowało

jedną z najwyższych stóp inwestycji w UE od 2017 roku. Jednak struktura inwestycji nie sprzyjała wzrostowi produktywności, przesuwając się w kierunku mniej produktywnych sektorów, takich jak budownictwo. W rezultacie wydajność pracy na Węgrzech była o 32% poniżej średniej UE w 2022 roku. Ekspansywna polityka gospodarcza i fiskalna przyczyniła się do wzrostu inflacji, zaostrzonego przez pogorszenie równowagi zewnętrznej i rosnące ceny nieruchomości, szczególnie przyspieszone przez agresję Rosji przeciwko Ukrainie. Te wyzwania makroekonomiczne, w połączeniu z kwestiami strukturalnymi, obejmującymi problemy sektorów edukacji i zdrowia, utrudniają dalszy wzrost wydajności i odporność gospodarczą. Wysiłki mające na celu sprostanie tym wyzwaniom będą miały kluczowe znaczenie dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego Węgier. W 2022 r. Węgry wniosły znaczący wkład do budżetu Unii Europejskiej, wynoszący 1842,8 mln euro. Ten wkład finansowy odzwierciedla aktywność gospodarczą Węgier i ich pozycję w ramach gospodarczych UE. Jeśli chodzi o funkcje w różnych instytucjach europejskich, Węgry jako kraj regionu EŚW posiada reprezentację na poziomie 0,783% wszystkich stanowisk.

Węgry reprezentowane są przez 21 europosłów, co zapewnia im silny głos w europejskich procedurach legislacyjnych. Warto zauważyć, że żaden z węgierskich europosłów nie przewodniczy komisji.

Może to być związane z obecnymi komplikacjami politycznymi. Węgry mają jednego komisarza, Olivéra Várhelyi, który zasiada w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Sąsiedztwa i Negocjacji w sprawie Rozszerzenia (NEAR). Warto zauważyć, że Węgry nie mają swoich przedstawicieli w żadnej z pozostałych 33 dyrekcji generalnych (DG). Przedstawiciele Węgier piastują z kolei cztery inne stanowiska kierownicze na poziomie wykonawczym. László Ignéczki pełni obecnie funkcję Dyrektora Biura BEREC (Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej). Adam Farkas zajmował wcześniej stanowisko dyrektora wykonawczego Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego. Zsuzsanna Jakab pełni funkcję dyrektora w Europejskim Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób. Ponadto Ferenc Banfi

pełni funkcję dyrektora wykonawczego Agencji Unii Europejskiej ds. Szkolenia w Dziedzinie Ścigania. Reprezentacja Węgier w europejskich strukturach zarządzania wydaje się szczególnie nieadekwatna, podkreślając niepokojący problem niedostatecznej reprezentacji. Brak proporcjonalnej obecności na kluczowych stanowiskach kierowniczych w różnych instytucjach europejskich podkreśla potrzebę większej integracji i sprawiedliwego uczestnictwa w strukturach Unii Europejskiej.

Łotwa

Łotwa jest członkiem Unii Europejskiej od 2004 r. Przewidywany wzrost PKB tego kraju to 1,4% w 2024 r. oraz 2,7% w 2025 r. Najważniejsze sektory łotewskiej gospodarki to handel hurtowy i detaliczny, transport, zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (23,1%). W 2022 r. łączny wkład Łotwy do budżetu UE wyniósł 382,1 mln euro. Biorąc pod uwagę ten wkład, Łotwa zasługuje na więcej miejsc przy wspólnym stole. Jeśli chodzi o Parlament Europejski, Łotwa jest reprezentowana przez 8 europosłów, będących rzecznikami łotewskich interesów. Biorąc pod uwagę liczbę ludności (1 830 211), Łotwa zapewniła sobie wystarczającą reprezentację w PE, chociaż tylko jeden członek, Roberts ZīLE, pełni funkcję wiceprzewodniczącego Parlamentu Europejskiego. Żaden z pozostałych europosłów nie przewodniczy żadnym komisjom. Do głównych obowiązków ZīLE należy nadzorowanie dostępu do dokumentów, postępowania pojednawcze (wraz z wiceprzewodniczącym Barleyem i wiceprzewodniczącym Oetjenem) oraz przewodniczenie panelowi audytowemu. Ponadto bierze on udział w pracach różnych grup roboczych odpowiedzialnych za budownictwo, transport i Zielony Ład, strategię innowacji ICT oraz politykę informacyjną i komunikacyjną. ZīLE jest również członkiem Kancelarii Europejskiej Nagrody Obywatelskiej i pełni funkcję zastępcy przewodniczącej w sprawach dotyczących państw bałtyckich, nordyckich i arktycznych (wraz z wiceprzewodniczącym Hojsikiem i wiceprzewodniczącą Hautalą).

Valdis Dombrovskis, pełniący funkcję komisarza ds. handlu, piastuje ważną rolę w Komisji Europejskiej, co stwarza Łotwie możliwość wywierania wpływu na kształtowanie europejskiej polityki gospodarczej, wspieranie stabilności finansowej i realizację programu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Oprócz komisarza, w Komisji Europejskiej przedstawiciele Łotwy piastują też inne znaczące stanowiska: Normunds POPENS pełni funkcję zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury (DG EAC), a Ilze Juhansone pełni funkcję sekretarza generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Sekretariatu Generalnego (DG SG). Reprezentacja Łotwy w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i Europejskim Komitecie Regionów (po 7 przedstawicieli w każdym) zwiększa jej wpływ na politykę społeczno-gospodarczą, rozwój regionalny i konsultacje legislacyjne. Jeśli chodzi o inne organy doradcze lub agencje UE, Łotwa nie zajmowała dotychczas żadnego stanowiska najwyższego szczebla (dyrektora/przewodniczącego /sekretarza generalnego) od czasu przystąpienia do UE. Pomimo kluczowej roli Łotwy w kształtowaniu zbiorowych narracji europejskich i wspieraniu stabilności regionalnej, jej reprezentacja w UE jest nadal uważana za ograniczoną.

Litwa

Od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej w 2004 r. Litwa odgrywa znaczącą rolę w kształtowaniu politycznego, gospodarczego i społecznego krajobrazu UE. Aktywne zaangażowanie, reprezentacja i wkład Litwy odzwierciedlają jej dążenie do integracji z UE i wspólnego zarządzania.

W 2022 r. Litwa doświadczyła wyzwań gospodarczych głównie z powodu skutków inwazji Rosji na Ukrainę, co znacząco wpłynęło na jej ożywienie gospodarcze. Kraj ten stanął w obliczu rosnącej inflacji, która osiągnęła 18,9%, jeden z najwyższych wskaźników w UE. Wzrost ten był w dużej mierze przypisywany skokowi cen energii w następstwie inwazji, co przełożyło się na ogólny poziom inflacji w ciągu roku. Pomimo wysiłków zmierzających do złagodzenia skutków gospodarczych, inflacja osiągnęła

najwyższy poziom 22,5% we wrześniu 2022 r., a następnie stopniowo spadła do 15,2% w marcu 2023 r. Wzrost gospodarczy w bieżącym roku wyniósł 1,9%, przy czym spadek w ostatnim kwartale był spowodowany zmniejszeniem realnych dochodów do dyspozycji, osłabieniem konsumpcji i stłumionym popytem międzynarodowym. Oczekuje się, że wzrost gospodarczy Litwy pozostanie na niskim poziomie w 2023 r., charakteryzując się wysoką inflacją, rosnącymi stopami procentowymi oraz słabym popytem krajowym i międzynarodowym. Przewiduje się jednak, że inwestycje wspierane przez Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz fundusze polityki spójności pozytywnie przyczynią się do wzrostu gospodarczego w nadchodzących latach, choć nadal istnieje ryzyko związane z napięciami geopolitycznymi i rozwojem sytuacji energetycznej.

Pomimo wyzwań gospodarczych, litewski rynek pracy wykazał oznaki odporności w 2022 r., a wskaźnik aktywności osiągnął rekordowy poziom 79,0%. Przewiduje się jednak, że całkowite zatrudnienie nieznacznie spadnie w 2023 r. ze względu na wpływ kryzysu energetycznego na gospodarkę. Stopa bezrobocia, która spadła do 5,5% w II kwartale 2022 r., nieznacznie wzrosła w kolejnych kwartałach i w 2023 r., przy czym wyższe stopy zaobserwowano w mniejszych miasteczkach, na obszarach wiejskich i wśród osób o niskich kwalifikacjach. Niedopasowanie umiejętności i ich niedobór pozostają poważnym problemem dla litewskich firm, utrudniając zatrudnienie, konkurencyjność i potencjalny wzrost. Sprostanie tym wyzwaniom ma kluczowe znaczenie dla cyfrowej i ekologicznej transformacji Litwy. Podczas gdy rynek pracy znacznie się skurczył w 2022 r., a stosunek wolnych miejsc pracy do bezrobotnych był najwyższy od 15 lat, niedopasowanie umiejętności i niedobory pracowników utrzymują się, stwarzając ryzyko dla produktywności w sektorach pracochłonnych. Pomimo tych wyzwań, podejmowane są wysiłki w celu zwiększenia efektywności rynku pracy i wyeliminowania luk kompetencyjnych, z naciskiem na poprawę dopasowania dostępnych umiejętności do wymagań pracodawców w celu wspierania zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Pomimo wyzwań gospodarczych, w 2022

r. Litwa wniosła znaczący wkład do budżetu Unii Europejskiej w wysokości 655,2 mln euro. Pomimo problemów gospodarczych spowodowanych rosnącą inflacją i napięciami geopolitycznymi wynikającymi z inwazji Rosji na Ukrainę, Litwa pozostała integralną częścią struktur gospodarczych UE, przyczyniając się do ogólnej stabilności finansowej Unii. Z tego względu kluczowe jest przeanalizowanie głosu, jaki kraj ten ma w Unii. Litwa jest reprezentowana przez 11 europosłów. Trzech z nich pełni funkcję przewodniczących w różnych komisjach, Petras AUŠTREVČIUS jest przewodniczącym Delegacji ds. Stosunków z Afganistanem (D-AF). Andrius KUBILIUS pełni funkcję przewodniczącego Delegacji do Zgromadzenia Parlamentarnego (DEPA), a Juozas OLEKAS jest przewodniczącym Delegacji ds. Stosunków z Białorusią (D-BY).

Choć wspomniani litewscy europosłowie pełnią funkcję przewodniczących w wymienionych komisjach, należy zastanowić się, czy przedstawiciele tego kraju piastują inne kluczowe stanowiska w Parlamencie Europejskim. Iriginijus Sinkevičius zajmuje stanowisko komisarza w Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska (DG ENV) oraz Dyrekcji Generalnej ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa (DG MARE). Jako komisarz Sinkevičius odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu i wdrażaniu polityk związanych z ochroną środowiska i gospodarką morską na szczeblu UE. Rytis Martikonis pełni funkcję przewodniczącego Rady ds. Kontroli Regulacyjnej w Dyrekcji Generalnej ds. Sekretariatu Generalnego (DG SG). Jest on odpowiedzialny za nadzorowanie procesu kontroli regulacyjnej w celu zapewnienia, że prawodawstwo UE opiera się na solidnych podstawach, jest skuteczne i zgodne z celami i zasadami Unii. Oprócz komisarzy, jest również jeden z przedstawicieli Litwy, Kestutis Sadauskas, który zajmuje stanowisko w Dyrekcji Generalnej ds. Gospodarki Morskiej i Rybołówstwa (DG MARE). Jego rola w tej dyrekcji polega na przyczynianiu się do rozwoju i wdrażania polityk mających na celu promowanie zrównoważonego zarządzania zasobami morskimi i wspieranie wzrostu gospodarczego w sektorze morskim. Ze stanowiskami obsadzonymi w 3 dyrekcjach generalnych, Litwa wydaje się mieć większą reprezentację niż inne regiony Europy Środkowo-Wschodniej.

Z pozostałych 73 analizowanych instytucji i organów UE, jedynie przedstawicielka Litwy, Gaile Dagiliene dyrektor Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej, zajmowała stanowisko kierownicze.

Podsumowując, zaangażowanie Litwy w Unii Europejskiej charakteryzuje się strategicznym przywództwem, dyplomacją opartą na współpracy i proaktywnym uczestnictwem w strukturach instytucjonalnych. Ponieważ Litwa nadal dostosowuje się do zmieniającego się krajobrazu geopolitycznego, wykorzystanie jej wpływu w UE, wspieranie synergii krajów bałtyckich i kształtowanie wspólnych europejskich narracji pozostaje kluczowe dla realizacji wspólnych celów, promowania stabilności regionalnej i zapewnienia zrównoważonego wzrostu w Unii Europejskiej.

Polska

Polska, od momentu przystąpienia do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r., stała się kluczowym państwem członkowskim, które może znacząco wpływać na decyzje UE w wielu sektorach. Profil gospodarczy Polski odzwierciedla zarówno odporność, jak i wyzwania w zmieniającym się globalnym krajobrazie. Po pandemii COVID-19 Polska była jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek UE, napędzaną silnym wsparciem politycznym, niskim bezrobociem i trwałymi bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi. Jednak inwazja Rosji na Ukrainę spowodowała znaczną presję gospodarczą, w tym wysokie ceny surowców i energii, wpływając na realne dochody i poziom konsumpcji.

Inflacja gwałtownie wzrosła z powodu rosnących globalnych cen energii i presji wynikającej z popytu krajowego, czyniąc Polskę jednym z krajów UE o najwyższych stopach inflacji w 2023 roku. Szok energetyczny, w połączeniu z zakłóceniami w łańcuchu dostaw, podniósł koszty operacyjne przedsiębiorstw, prowadząc do wzrostu cen konsumpcyjnych i osłabienia aktywności gospodarczej. Pomimo wyzwań, konkurencyjność Polski pozostaje na niezmiennym

poziomie. Niskie koszty pracy i stabilna konkurencyjność kosztowa, wspierane przez deprecjację złotego i wzrost wydajności pracy, utrzymały eksport i napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na wysokim poziomie. Kraj ten stoi jednak w obliczu przeszkód na drodze do trwałego wzrostu, obejmujących niski poziom inwestycji i innowacji oraz problemy strukturalne w systemie edukacji. Bezrobocie w Polsce jest na historycznie niskim poziomie, co prowadzi do poważnych niedoborów siły roboczej i niedopasowania umiejętności. Integracja uchodźców z Ukrainy pomogła złagodzić niektóre presje na rynku pracy, jednak pozostają wyzwania związane z zapewnieniem trwałych możliwości ich zatrudnienia oraz problemami mieszkaniowymi i związanymi z usługami publicznymi. Finanse publiczne są napięte ze względu na zwiększone wydatki na obronę, środki wsparcia energetycznego i pomoc dla uchodźców. W 2022 r. Polska wniosła do budżetu UE łącznie 7 179,7 mln euro, co odzwierciedla jej znaczący wkład gospodarczy we Wspólnotę. Jednak pomimo aktywnego uczestnictwa w różnych instytucjach UE, w tym w Parlamencie Europejskim, Radzie UE i Komisji Europejskiej, niedostateczna reprezentacja Polski na wyższych szczeblach UE pozostaje kwestią niepokojącą. Na ogół kraje EŚW, w tym Polska, pozostają w tyle pod względem reprezentacji. Jest to szczególnie widoczne na przykładzie całkowitej liczby nominacji w kontekście wielkości populacji. Warto zwrócić uwagę na fakt, że Tusk był wcześniej przewodniczącym Rady Europejskiej. Mogłoby się wydawać, że znaczenie Polski w UE zostało podkreślone przez tę nominację. Niemniej jednak rzeczywisty wpływ Polski w UE pozostaje ograniczony ze względu na niską liczbę mianowanych urzędników z tego kraju w Komisji Europejskiej, która wynosi 5 osób zajmujących stanowiska w 33 dyrekcjach generalnych. Janusz Wojciechowski, komisarz ds. rolnictwa, piastuje ważną rolę w zakresie utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego w Europie. Polscy przedstawiciele sprawują funkcje wysokiego szczebla w 5 dyrekcjach generalnych w Komisji, ale pozostaje kontrowersyjną kwestią, czy liczba ta jest proporcjonalna w porównaniu z innymi krajami zachodnimi. Oprócz Tuska, w latach 2019-2022 Jerzy Buzek sprawował przewodnictwo w Parlamencie Europejskim oraz dwie inne funkcje dyrektorskie w innych organach UE. Całkowity

wskaźnik reprezentacji wynosi 0,783% we wszystkich instytucjach i organach UE, tyle samo co na Węgrzech.

Niedostateczna reprezentacja pogłębia istniejące wyzwania, w tym niską frekwencję wyborczą w wyborach europejskich w Europie Środkowo-Wschodniej, szczególnie w krajach takich jak Polska i Węgry. W wyborach europejskich w 2019 r. odnotowano w tych regionach frekwencję poniżej średniej, odzwierciedlającą rozczarowanie i poczucie wyobcowania ze struktur przywódczych UE. Sytuację tę dodatkowo pogarszają niektóre narracje medialne i ograniczone zaangażowanie ze strony proeuropejskich urzędników, co utrwala podziały i podważa zbiorowe wysiłki na rzecz wspierania jedności i współpracy w UE.

Rumunia

Rumunia, która przystąpiła do Unii Europejskiej 1 stycznia 2007 r. przeszła skomplikowaną drogę w ramach UE, charakteryzującą się zarówno osiągnięciami, jak i wyzwaniami. Pomimo aktywnego zaangażowania w różnych instytucjach UE, w tym w Parlamencie Europejskim, Radzie UE i Komisji Europejskiej, reprezentacja Rumunii na kluczowych stanowiskach decyzyjnych w UE pozostaje obszarem wymagającym głębszej analizy. Członkostwo Rumunii w UE umożliwiło jej uczestnictwo w kształtowaniu wielu aspektów Wspólnoty. Kraj ten reprezentowany jest przez 33 europosłów. W okresie od stycznia do czerwca 2019 r. sprawował on prezydencję w Radzie UE. Rumunia, wschodzący innowator w Unii Europejskiej, wykazuje poziom wydajności wynoszący 33,1% średniej UE, aczkolwiek poniżej średniej swoich odpowiedników. Pomimo stopniowego wzrostu, wyniki Rumunii pozostają poniżej średniego poziomu UE, co wskazuje na powiększającą się lukę w tym zakresie. Mocnymi stronami kraju jest wysoki zasięg penetracji łączy szerokopasmowych, eksport towarów średnio-zaawansowanych i zaawansowanych technologicznie oraz eksport usług opartych na wiedzy. Słabe strony Rumunii to odsetek populacji z wyższym wykształceniem i mobilność wysoko wykwalifikowanych specjalistów między miejscami pracy. W 2022 r. Rumunia

osiągnęła łączny przychód w wysokości 2 647,0 mln euro, a wzrost PKB prognozowany jest na 1,8% w 2023 r., 2,9% w 2024 r. i 3,2% w 2025 r., odzwierciedlając zmieniający się krajobraz gospodarczy i możliwości trwałego wzrostu.

Reprezentacja Rumunii kontrastuje jednak z reprezentacją krajów zachodnioeuropejskich, takich jak Hiszpania. Hiszpania, będąca członkiem UE od 1 stycznia 1986 r., ugruntowała swoją pozycję w strukturach decyzyjnych UE. Z 59 członkami w Parlamencie Europejskim i wielokrotnymi prezydencjami w Radzie od 1989 r., w tym nadchodzącą kadencją w drugiej połowie 2023 r., wpływ Hiszpanii jest namacalny. Dodatkowo Hiszpan, Josep Borrell Fontelles pełni funkcję Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa. Kontrast ten podkreśla ograniczony wpływ Rumunii w UE w porównaniu z większą reprezentacją Hiszpanii w kluczowych organach UE. Jeśli weźmie się pod uwagę organy doradcze, takie jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów, które odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu wniosków legislacyjnych i zapewnianiu uwzględnienia perspektyw regionalnych do polityk UE, reprezentację Rumunii można uznać za nieco ograniczoną. Rumunia ma 15 przedstawicieli w każdym z tych organów doradczych. Oprócz głównych instytucji, przedstawiciele Rumunii zajmują również znaczące stanowiska w różnych agencjach i biurach UE. Cosmin Biangiu pełnił funkcję dyrektora wykonawczego Europejskiego Urzędu ds. Pracy w latach 2020-2022, przyczyniając się do wdrażania inicjatyw i polityk związanych z kwestiami zatrudnienia w UE. Sorin Docaru obejmował stanowisko dyrektora Centrum Satelitarnego Unii Europejskiej w latach 2019-2023, odgrywając kluczową rolę w satelitarnych operacjach wywiadowczych i bezpieczeństwa. Madlen Sarben pełniła funkcję dyrektora Europejskiej Fundacji Kształcenia w latach 2009-2017, wspierając współpracę i rozwój szkoleń zawodowych i edukacji w całej Europie. Ponadto Laura Codreău Kövesi pełniła funkcję Europejskiego Prokuratora Generalnego w latach 2019-2022, nadzorując postępowania sądowe i dochodzenia związane z przestępstwami transgranicznymi. Jednak pomimo wyżej wspomnianych nominacji, reprezentacja Rumunii w kluczowych instytucjach UE pozostaje stosunkowo ograniczona. Reprezentacja Europy Wschodniej,

w tym Rumunii, w urzędach UE stanowi jedynie 3,1%, z czego Rumunii przypada 25%. Ta rozbieżność podkreśla potrzebę zwiększenia reprezentacji i zaangażowania krajów Europy Wschodniej, takich jak Rumunia, w zarządzanie UE i procesy decyzyjne

Niedostateczna reprezentacja Rumunii w organach decyzyjnych UE ma szersze implikacje dla spójności, legitymizacji i skuteczności Unii. Budzi ona obawy o marginalizację krajów Europy Środkowej i Wschodniej, potencjalnie podważając fundamentalne zasady UE dotyczące sprawiedliwości, inkluzywności i równości reprezentacji. Ponadto dysproporcje w reprezentacji przyczyniają się do wyzwań, takich jak niska frekwencja wyborcza w wyborach europejskich w Rumunii i innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Wybory europejskie w 2019 r. pokazały, że frekwencja w tych regionach jest niższa od optymalnej, co odzwierciedla potencjalne rozczarowanie i poczucie wyobcowania ze struktur przywódczych UE. Znalezienie rozwiązań tego problemu ma kluczowe znaczenie dla wspierania jedności i współpracy oraz zapewnienia wszystkim państwom członkowskim, w tym Rumunii, równych szans na kształtowanie przyszłej trajektorii Unii Europejskiej.

Słowacja

Słowacja dołączyła do Unii w 2004 r. Od tego czasu niezmiennie angażuje się we współpracę i wspólną wizję, która definiuje UE. Wielopłaszczyznowe zaangażowanie, reprezentacja i wkład Słowacji w ramach Unii Europejskiej są godne uwagi i stanowią integralną część jej funkcjonowania. Słowacja jest demokratyczną republiką parlamentarną z szefem rządu – premierem – który sprawuje główną władzę wykonawczą i głową państwa – prezydentem – który jest formalnym szefem organów władzy wykonawczej, ale ma bardzo ograniczone uprawnienia. Pozostaje jednak kwestią sporną, czy kraj ten jest wystarczająco uwzględniany w nominacjach na wysokie stanowiska za swój wkład. Obecnie w Parlamencie Europejskim zasiada 14 europosłów ze Słowacji, a dwóch z nich pełni funkcję przewodniczącego i wiceprzewodniczącego Parlamentu

Europejskiego. Vladimír BILČÍK jest przewodniczącym Delegacji do Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE-Czarnogóra, nadzorującego przystąpienie Czarnogóry do Unii. W szczególności koncentruje się na funkcjonowaniu instytucji demokratycznych w tym kraju, walce z przestępczością zorganizowaną i korupcją, polityce społecznej i ochronie środowiska. Martin HOJSÍK z kolei, jako wiceprzewodniczący Parlamentu, zarządza wieloma kluczowymi dziedzinami, w tym prawami człowieka i demokracją, oraz uczestniczy w grupie wysokiego szczebla ds. równości płci i różnorodności. Ponadto pełni on funkcję zastępcy przewodniczącej w sprawach dotyczących państw bałtyckich, nordyckich i arktycznych (wraz z wiceprzewodniczącym Zile i wiceprzewodniczącą Hautalą). Pod względem reprezentacji Słowacja z 8 europosłami jest reprezentowana w mniejszym zakresie niż Cypr.

Słowacja z 5 795 199 mieszkańców ma 14 europosłów:

$$\frac{14}{5795199} \approx 2,41 \times 10^{-6}$$

Cypr z 1 260 138 mieszkańców ma 6 europosłów:

$$\frac{6}{1260138} \approx 4,76 \times 10^{-6}$$

Analizując liczbę europosłów w przeliczeniu na mieszkańca Słowacji i Cypru, można zauważyć, że liczba ta jest większa w przypadku Cypru. Średnio obywatele Cypru są reprezentowani przez większą liczbę europosłów niż obywatele Słowacji.

Jeśli chodzi o stanowiska w Komisji, Maroš Šefčovič, pełniący funkcję komisarza europejskiego ds. stosunków międzyinstytucjonalnych i prognozowania, wiceprzewodniczący wykonawczy Europejskiego Zielonego Ładu, uosabia wpływową rolę Słowacji w kształtowaniu zielonej transformacji w Europie, wspieraniu zrównoważonego rozwoju i rozwijaniu współpracy międzyinstytucjonalnej. W 33 DG przedstawiciele Słowacji nie pełnią żadnych innych funkcji kierowniczych, co świadczy o braku uznania dla tego kraju. W Europejskim

Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i Europejskim Komitecie Regionów zasiada po 9 przedstawicieli Słowacji. Od 2004 r. spośród 73 innych instytucji, agencji i organów UE, Słowacja obejmowała dodatkowo tylko jedno stanowisko wysokiego szczebla – dyrektora wykonawczego Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego – piastowane przez Petera Mihalika, na bardzo krótki okres w 2020 r. Słowacja, której przychody obliczono na 1031,6 mln euro w 2022 r., jest kluczowym członkiem Unii, w związku z czym powinna mieć więcej przedstawicieli piastujących ważne stanowiska.

Słowenia

Od momentu przystąpienia do UE w 2004 r. Słowenia odgrywa znaczącą rolę w Unii Europejskiej (UE) jako demokratyczna republika parlamentarna, z premierem pełniącym funkcję szefa rządu i głową państwa – prezydentem – wybieranym w bezpośrednich wyborach. Pomimo stosunkowo niewielkiej liczby ludności (2 119 675), Słowenia wnosi znaczący wkład w gospodarczy i polityczny krajobraz UE. Gospodarka Słowenii jest zróżnicowana, z takimi sektorami jak przemysł, handel hurtowy i detaliczny, transport, zakwaterowanie, usługi gastronomiczne i administracja publiczna. W 2022 r. Słowenia wniosła około 716,0 mln euro do budżetu UE, co podkreśla zaangażowanie finansowe tego kraju na rzecz Unii. W latach 2020-2022 gospodarka Słowenii odnotowała szybsze tempo wzrostu w porównaniu ze średnią UE. Pomimo wyzwania, takich jak wysoka inflacja i niekorzystne otoczenie zewnętrzne, PKB Słowenii wzrosło o 5,4% w 2022 r., napędzane zwiększonymi wydatkami konsumentskimi i inwestycjami. Przewiduje się jednak, że wzrost gospodarczy spowolni w okresie prognozy (2023-2025), osiągając poziom 1,2% w 2023 r. i 2,2% w 2024 r., w obliczu wysokiej niepewności i presji inflacyjnej.

W Parlamencie Europejskim (PE) Słowenia jest reprezentowana przez 8 europosłów, z których jeden (Matjaž NEMEC) pełni funkcję przewodniczącego Delegacji ds. Stosunków z Państwami Maghrebu i Unią Maghrebu Arabskiego, w tym wspólnych komisji parlamentarnych UE –Maroko, UE–Tunezja i UE–Algieria. Jako że wskaźnik

reprezentacji odzwierciedla liczbę ludności Słowenii i jej demokratyczną strukturę, odsetek europosłów na mieszkańca wydaje się odpowiedni.

Jeśli chodzi o stanowiska kierownicze w Komisji Europejskiej, przedstawiciel Słowenii, Janez Lenarčič, został nominowany na komisarza ds. zarządzania kryzysowego, odpowiedzialnego za koordynację reakcji UE na kryzysy i sytuacje nadzwyczajne, zapewnienie skutecznej gotowości kryzysowej i wzmocnienie współpracy między państwami członkowskimi UE w zakresie zarządzania kryzysowego. Reprezentacja Słowenii w ramach innych kluczowych tek Komisji może być jednak ograniczona, potencjalnie wpływając na jej wpływ i widoczność w procesach decyzyjnych UE. Ponadto Słowenia odgrywa znaczącą rolę w innych agencjach UE. Marjeta Jager pełni funkcję zastępcy dyrektora generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Partnerstw Międzynarodowych (INTPA), a Nina Gregori jest dyrektorem wykonawczym Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu. Ponadto Tomas Lovrencic pełni funkcję dyrektora Centrum Satelitarnego UE. Słowenia posiada 7 przedstawicieli w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i Europejskim Komitecie Regionów. Uczestnictwo Słowenii w kluczowych instytucjach i agencjach UE odzwierciedla jej aktywny udział w zarządzaniu UE i zaangażowanie w realizację wspólnych celów i priorytetów w ramach Unii Europejskiej. Poprzez swoich przedstawicieli Słowenia przyczynia się do kształtowania polityki UE, promowania współpracy i podejmowania wyzwań w różnych dziedzinach, wzmacniając tym samym swoją rolę w Unii Europejskiej. Pozostaje jednak znakiem zapytania, czy Słowenia posiada wystarczającą liczbę miejsc w strukturach Wspólnoty, aby w pełni odzwierciedlić jej wkład i interesy w ramach UE.

2.4. Dane dotyczące reprezentacji: kraje nordyckie (Dania, Finlandia, Szwecja)

Dania

Dania, członek Unii Europejskiej od 1 stycznia 1973 r., wykazuje się wyjątkową dynamiką w ramach UE, ze swoimi charakterystycznymi wyborami politycznymi, sprawnością gospodarczą i strategicznymi zobowiązaniami. Pod względem gospodarczym wzrost PKB Danii był stosunkowo niski i wyniósł 0,5% w 2023 r. W 2024 r. prognozowany jest na 0,9%, a w 2025 r. na 1,6%. Trend ten wskazuje na stopniową, ale stabilną ekspansję duńskiej gospodarki w okresie objętym prognozą. Warto przyrzeć się reprezentacji Danii i jej implikacjom w szerszym europejskim krajobrazie. Dania reprezentowana jest przez 14 europosłów, co zapewnia temu krajowi wyraźny głos na europejskiej arenie legislacyjnej. Podczas gdy reprezentacja ta zapewnia uwzględnienie duńskich perspektyw, ważne jest, aby ocenić, w jaki sposób 14 duńskich europosłów porusza się po zawilościach Parlamentu Europejskiego, zwłaszcza w porównaniu z krajami o większych delegacjach. Spośród 14 europosłów tylko dwóch zajmuje obecnie stanowiska przewodniczących. Morten Løkkegaard pełni funkcję przewodniczącego Delegacji ds. Stosunków z Indiami (D-IN). Agenda tego podmiotu będącego pod jego nadzorem koncentruje się na negocjacjach dotyczących umowy o wolnym handlu między UE a Indiami, a także kwestiach bezpieczeństwa regionalnego i międzynarodowego, współpracy w zakresie ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, technologii, badań naukowych, innowacji, energii i praw człowieka. Christel Schaldemose z kolei jest przewodniczącą Delegacji ds. Stosunków z Japonią (D-JP). W grudniu 2018 r. Parlament zatwierdził umowę o partnerstwie strategicznym i gospodarczym między UE a Japonią, które wejdą w życie 1 lutego 2019 r., wzmacniając wymiar parlamentarny partnerstwa. Z wyjątkiem dwóch wyżej wymienionych przykładów, Dania nie posiada przedstawicieli pełniących funkcję przewodniczących w żadnej komisji. Wskazuje to na niedostateczną reprezentację tego kraju w Parlamencie Europejskim, co można przypisać ograniczonej liczbie

mianowanych przedstawicieli na wyżej wspomniane stanowiska. Sprawowanie przez Margrethe Vestager funkcji wiceprzewodniczącej wykonawczej ds. Europy na miarę ery cyfrowej pokazuje znaczącą obecność i wpływ Danii w Komisji Europejskiej. Co ważne, Vestager została dwukrotnie wybrana do Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji (DG COMP), co jest sprzeczne z traktatami.

Dania przystąpiła do UE stosunkowo wcześniej, zatem do chwili obecnej piastowała wiele tek, w tym głównie w obszarze rolnictwa (3 nominacje), spraw gospodarczych i finansowych, podatków i ceł (3 nominacje). Dla przykładu, w kluczowych kwestiach polityki, takich jak sprawy gospodarcze i finansowe, Francja miała sześć nominacji, podczas gdy Dania – trzy. W tym kontekście analiza zaangażowania Danii w takie obszary jak rolnictwo, sprawy gospodarcze i finansowe podkreśla rozbieżności w reprezentacji państw członkowskich UE. Pomimo wkładu i zaangażowania Danii w tych obszarach, jej reprezentacja wydaje się być stosunkowo ograniczona w porównaniu z krajami zachodnimi. Ta rozbieżność rodzi pytania o podział wpływów i uprawnień decyzyjnych w Komisji Europejskiej. Obecnie w Komisji Europejskiej zasiada dwóch duńskich dyrektorów generalnych: Pia Ahrenkilde Hansen, która kieruje Dyrekcją Generalną ds. Edukacji, Młodzieży, Sportu i Kultury (DG EAC), oraz Ditte Juul Jørgensen, która kieruje Dyrekcją Generalną ds. Energii (DG ENER). Co więcej, mając po 9 przedstawicieli w organach takich jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny i Europejski Komitet Regionów, Dania angażuje się w szersze konsultacje. Wyzwaniem pozostaje jednak pełne uwzględnienie jej wieloaspektowych problemów regionalnych i tematycznych. Jeśli chodzi o najwyższe stanowiska kierownicze, Harald Rømer był jedynym przedstawicielem Północy w Parlamencie Europejskim na stanowisku Sekretarza Generalnego w latach 2007-2009, chociaż w porównaniu z regionem EŚW, kraje północne piastowały więcej stanowisk na szczeblach kierowniczych, w tym 13 stanowisk najwyższego szczebla (dyrektor, sekretarz generalny, dyrektor wykonawczy) w 73 różnych instytucjach, co nadal jest stosunkowo niską liczbą biorąc pod uwagę czas przystąpienia tego kraju do UE.

Dzięki solidnej gospodarce Danii i znaczącemu wkładowi do budżetu UE (wkład Danii w 2022 r. to łącznie 3 189,7 mln euro), kraj ten aktywnie uczestniczy w programach finansowania, które wspierają europejską spójność i zrównoważony rozwój. Podczas gdy budżet UE działa w oparciu o zasady sprawiedliwości i zaspokajania zbiorowych potrzeb, wkład fiskalny Danii wymaga szczegółowej analizy pod kątem strategicznych priorytetów, korzyści i zwrotów.

Wieloaspektowy udział Danii w strukturach UE podkreśla jej zaangażowanie we wspólne zarządzanie, integrację gospodarczą i współpracę regionalną. Jednak zajęcie się szczegółowymi aspektami reprezentacji, maksymalizacja możliwości piastowania stanowisk przywódczych i zapewnienie spójnej polityki pozostają kluczowymi kwestiami dla Danii, których rozwiązanie pomoże w pełni wykorzystać potencjał tego kraju. Wraz z ewolucją europejskiego krajobrazu, strategiczne zmiany i zaangażowanie Danii będą kształtować jej trajektorię w ramach UE, wpływy i wspólne przedsięwzięcia.

Finlandia

Finlandia, integralny członek Unii Europejskiej od 1995 r., konsekwentnie wykorzystuje swoją nordycką tożsamość i solidny system polityczny do proaktywnego angażowania się w instytucje UE. Oprócz wiodącej pozycji w zakresie innowacji, Finlandia wykazuje bardzo dobre wyniki gospodarcze w Unii Europejskiej. PKB per capita wynoszące 36 300 PPS przewyższa średnią UE, świadcząc o sile i odporności gospodarki. Pomimo wyzwań w niektórych wymiarach innowacyjności, średni roczny wzrost PKB Finlandii na poziomie 2,3% odzwierciedla stabilny rozwój gospodarczy. Co więcej, odsetek zatrudnienia w przemyśle wytwórczym Finlandii, szczególnie w sektorach zaawansowanych i średnio-zaawansowanych technologii, pozostaje znaczący, przyczyniając się do wydajności przemysłowej kraju i postępu technologicznego. Pod względem przedsiębiorczości i dynamiki biznesowej Finlandię cechuje dynamiczny ekosystem sprzyjający innowacjom i wzrostowi. Wysoki poziom całkowitej aktywności

przedsiębiorczej w kraju (TEA) na poziomie 7,9% i znaczny napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych (FDI) w wysokości 4,3% PKB netto podkreślają jego atrakcyjność zarówno dla inwestorów, jak i przedsiębiorców. W 2022 r. wkład Finlandii do budżetu Unii wyniósł 2 560,3 mln euro. Chociaż nie stanowi to podstawy przydziału miejsc, twierdzi się, że różnice ekonomiczne są brane pod uwagę pod kątem reprezentacji danego kraju. Dlatego też, uzasadniając powód mniejszej liczby urzędników regionu EŚW na stanowiskach UE trudnościami gospodarczymi, należy zwrócić uwagę na pewną nieścisłość, jako że kraje północy również są niedostatecznie reprezentowane, mimo znacznego wkładu do budżetu UE. Finlandię reprezentuje obecnie 14 europosłów, którzy zapewniają, że głos tego kraju rozbrzmiewa na europejskiej arenie legislacyjnej. Odgrywają oni kluczową rolę w wyrażaniu fińskich perspektyw, promowaniu interesów narodowych i kształtowaniu wspólnych narracji UE. Wśród fińskich eurodeputowanych Heidi Hautala zajmuje znaczące stanowisko kierownicze w Parlamencie Europejskim. Pełniąc funkcję wiceprzewodniczącej, Hautala reprezentuje Grupę Zielonych/Wolne Przymierze Europejskie, wnosząc swoje bogate doświadczenie i wiedzę specjalistyczną na potrzeby kształtowania polityki UE. Wraz z wiceprzewodniczącym Hojsikiem jest aktywnie zaangażowana w społeczność Nagrody im. Sacharowa, opowiadając się za prawami człowieka i demokracją. Ponadto Hautala nadzoruje system ekozarządzania i audytu (EMAS). Wraz z wiceprezesem Wielandem angażuje się również w sprawy europejskich partii politycznych. Nominacja Jutty Urpilainen na stanowisko komisarza ds. partnerstw międzynarodowych podkreśla nacisk Finlandii na globalne zaangażowanie, zrównoważony rozwój i wspieranie stosunków zewnętrznych UE z innymi krajami. Teka ta pozwala Finlandii wpływać na międzynarodowe partnerstwa, programy rozwoju i globalne ramy polityczne, odzwierciedlając jej zaangażowanie w multilateralizm i dyplomację opartą na współpracy.

Oprócz komisarza, w dyrekcjach generalnych Komisji Europejskiej zasiadają jeszcze trzy inne osoby z Finlandii. Wśród nich są: Signe Ratso, zastępca dyrektora generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych i Innowacji (RTD); Maive Rute, zastępca dyrektora

generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP (GROW); oraz Henrik Hololei, doradca specjalny w Dyrekcji Generalnej ds. Partnerstw Międzynarodowych (INTPA).

Finlandia ma silny głos w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i Europejskim Komitecie Regionów, w których zasiada po 9 przedstawicieli tego kraju. Podczas gdy Finlandia może pochwalić się 7,7% mandatem w regionie północnym, jej obecność w kluczowych organach decyzyjnych nie odzwierciedla jej znaczenia na scenie europejskiej. Funkcja członka zarządu Europejskiego Banku Centralnego pełniona przez Sirkkę Hämäläinen jest jedyną nominacją fińskiego przedstawiciela na stanowisko przywódcze w instytucjach finansowych UE. Brak większej liczby fińskich urzędników na podobnych stanowiskach podkreśla ograniczoną reprezentację Finlandii w kształtowaniu polityki pieniężnej i regulacji finansowych na szczeblu UE. Przewodnictwo Markku Markkuli w Komitecie Regionów podkreśla zaangażowanie Finlandii w promowanie lokalnych i regionalnych interesów w ramach UE. Kadencja Ville Itälä na stanowisku dyrektora generalnego Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych również zasługuje na uznanie, jednakże pozostaje jednym z niewielu przypadków nominacji Finów na najwyższe stanowiska w agencjach UE. Zaledwie 10 fińskimi urzędnikami mianowanymi na ważne stanowiska od czasu przystąpienia do UE, reprezentacja Finlandii wypada blado w porównaniu z jej potencjalnym wkładem i aspiracjami do bardziej sprawiedliwej i integracyjnej Unii Europejskiej.

Szwecja

Szwecja, kraj nordycki o bogatej historii i kulturze, jest integralnym członkiem Unii Europejskiej od 1995 roku. Jego strategiczne położenie, silna gospodarka i zaangażowanie w integrację europejską sprawiły, że Szwecja stała się kluczowym graczem w ramach UE. Fundamenty szwedzkiej gospodarki pozostają solidne, pomimo poważnych wyzwań. W 2022 r. gospodarka wzrosła o 2,6%, po znacznym wzroście o 5,4% w poprzednim roku. Jednak

wysoka inflacja i późniejsze zaostrzenie polityki pieniężnej ujawniły słabości strukturalne, w szczególności związane z wysokim zadłużeniem prywatnym i rynkiem mieszkaniowym. Spadek wydatków gospodarstw domowych, spowodowany wyższymi odsetkami od zadłużenia, w połączeniu ze zmniejszoną aktywnością budowlaną z powodu rosnących kosztów, zahamował wzrost. Słabe punkty szwedzkiej gospodarki, podkreślone w szczegółowej analizie, wynikają z problemów na rynku nieruchomości i wysokiego poziomu zadłużenia prywatnego. Wzrost cen nieruchomości konsekwentnie przewyższał wzrost dochodów, pogłębiając problemy. Gwałtowny wzrost cen energii i inflacja w następstwie agresji Rosji na Ukrainę dodatkowo obciążały rynek. Inflacja wzrosła do 8,1% w 2022 r. przy wysokim skoku cen energii elektrycznej, choć oczekuje się pewnej stabilizacji w tym zakresie w 2023 r. Wsparcie fiskalne było ograniczone, a rząd był ostrożny w stosowaniu ekspansywnej polityki ze względu na ryzyko inflacji. Pomimo wyzwań Szwecja nadal priorytetowo traktuje innowacje, aby wspierać produktywność i konkurencyjność. Kraj ten może pochwalić się wysokim poziomem wydatków na badania i rozwój w sektorze przedsiębiorstw, dwukrotnie wyższym niż średnia UE, który wyniósł 6,4% PKB w 2021 r. Szwedzkie firmy przodują w opracowywaniu nowych produktów, procesów i usług, korzystając ze sprzyjającego otoczenia biznesowego. Aby utrzymać tę pozycję i ułatwić transformację gospodarki, Szwecja musi zapewnić stały dopływ wykwalifikowanej siły roboczej.

Szwedzki rynek pracy pozostaje stabilny, a większość zredukowanych miejsc pracy związanych z pandemią została przywrócona do 2022 roku. Jednak nadal istnieją wyzwania związane z osiągnięciem inkluzywności, szczególnie w przypadku osób o niskich kwalifikacjach i osób ze środowisk migracyjnych. W 2022 r. kraj ten wniósł do budżetu UE 11 611,1 mln euro. Konieczne jest zapewnienie, że reprezentacja Szwecji w procesie decyzyjnym UE odzwierciedla jej znaczący wkład gospodarczy (jeśli jest to jedno z kryteriów badanych pod kątem reprezentacji). Szwecja może pochwalić się silną reprezentacją w Parlamencie Europejskim, z 21 europosłami, z których dwóch pełni funkcję

przewodniczących Delegacji ds. Stosunków z Irakiem i Komisji Rozwoju. Przykładem wpływowej funkcji w Komisji jest stanowisko Ylvy Johansson jako komisarza ds. wewnętrznych, będące dowodem zaangażowania Szwecji w wychodzenie naprzeciw współczesnym wyzwaniom, wspieranie bezpieczeństwa i promowanie wspólnych rozwiązań. Oprócz tego, Stefan Olsson pełni również funkcję zastępcy dyrektora generalnego Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia. W innych instytucjach i organach UE stanowiska najwyższego szczebla, w tym dyrektora i sekretarza generalnego, piastowało do tej pory 9 przedstawicieli Szwecji, co stanowi 1,76% reprezentacji w 73 instytucjach. Z analizy wynika, że Szwecja jest w znacznym stopniu niedostatecznie reprezentowana, co podkreśla konieczność bardziej sprawiedliwej reprezentacji i integracji w instytucjach UE.

2.5. Analiza porównawcza reprezentacji z innymi regionami

Reprezentacja regionów na stanowiskach kierowniczych w UE służy jako barometr inkluzywności, równości i wspólnego podejmowania decyzji. Niniejsza sekcja zawiera podsumowanie analizy reprezentacji według poszczególnych regionów, która została przeprowadzona podczas tworzenia profilu poszczególnych krajów.

Europa Zachodnia i Południowa

Od czasu rozszerzenia UE, Europa Zachodnia i Południowa konsekwentnie dominują pod względem liczby nominacji na stanowiska kierownicze. Ich łączny udział, przekraczający 80% wszystkich nowych nominacji, podkreśla utrzymującą się nierównowagę. Dominacja ta jest nie tylko ilościowa, ale także jakościowa. Głębsza analiza pokazuje, że większość z tych nominacji dotyczy prestiżowych ról w instytucjach UE, dając tym regionom znaczny wpływ na kształtowanie polityki, podejmowanie decyzji i ustalanie agendy. W swojej historii żaden przedstawiciel regionu EŚW lub Europy Północnej nie sprawował prezydencji w Komisji Europejskiej, podczas gdy w Parlamencie Europejskim prezydencję sprawował jedynie Jerzy Buzek w latach 2009-2012.

Europa Środkowa i Wschodnia

Reprezentacja EŚW jest naznaczona systemowym brakiem dostatecznej reprezentacji i ograniczoną widocznością, o czym świadczą profile krajów w drugiej sekcji. Pomimo tego, że regiony te stanowią znaczną część demograficznego i geograficznego krajobrazu UE, ich przedstawiciele zajmują nieproporcjonalnie niską liczbę stanowisk kierowniczych. Konsekwencje wykraczają poza same liczby; przejawiają się w kształtowanych politykach, alokacji zasobów i postrzeganej legitymacji instytucji UE wśród obywateli tych regionów.

Europa Północna

Europa Północna zajmuje pozycję pośrednią, odnotowując w ostatnich latach stopniową poprawę. Postępy te są jednak utrudniane przez utrzymującą się niedostateczną reprezentację, szczególnie na prestiżowych stanowiskach w instytucjach UE. Dynamiczny krajobraz gospodarczy regionu, modele dobrobytu społecznego i znaczenie geopolityczne wymagają bardziej sprawiedliwej reprezentacji pod względem liczby mandatów i wpływu

Tabela 1. Przegląd danych dotyczących państw członkowskich

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE	LUDNOŚĆ	LICZBA EUROPOSŁÓW	LICZBA MIESZKAŃCÓW NA EUROPOSŁA
Austria	8970350	18	498352,78
Belgia	11686140	21	556958,10
Bułgaria	6687717	17	393100,41
Chorwacja	4008617	12	334051,42
Cypr	1260138	6	210023,00
Czechy	10495295	21	499776,90
Dania	5910913	14	422922,36
Estonia	1322765	7	189023,57
Finlandia	5545475	14	396105,36
Francja	64756584	79	819834,54
Niemcy	83294633	96	867818,93
Grecja	10341277	21	491488,24
Węgry	10156239	21	483159,48
Irlandia	5056935	13	389766,54

PAŃSTWO CZŁONKOWSKIE cd.	LUDNOŚĆ	LICZBA EUROPOSŁÓW	LICZBA MIESZKAŃCÓW NA EUROPOSŁA
Włochy	58870762	76	773983,18
Łotwa	1830211	8	228776,38
Litwa	2718352	11	247123,82
Luksemburg	654768	6	109128,00
Malta	535064	6	89177,33
Niderlandy	17618299	29	607182,03
Polska	41026067	52	788654,75
Portugalia	19892812	21	947800,57
Rumunia	19051562	33	577614,61
Słowacja	5795199	14	414657,07
Słowenia	2119675	8	264959,38
Hiszpania	47519628	59	805759,63
Szwecja	10612086	21	505813,14
Unia Europejska	500611389	705	13206106,69

3. CZYNNIKI PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO NIEDOSTATECZNEJ REPREZENTACJI

3.1. Dynamika polityczna

Jednym z głównych powodów niedostatecznej reprezentacji regionu EŚW jest dynamika polityczna w tym regionie. Historyczne podstawy i późniejsza ewolucja struktur UE odzwierciedlają wyraźną zachodnio-centryczną trajektorię, w której interesy i zdolności administracyjne jej zachodnioeuropejskich założycieli mają znaczący wpływ na normy instytucjonalne i procesy decyzyjne. Traktat Rzymski z 1957 r., który położył podwaliny pod Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG), przede wszystkim zaspokajał cele integracji gospodarczej jej sześciu członków założycieli, kształtując w ten sposób paradygmat zarządzania, który z natury rzeczy był niekorzystny dla nowszych państw członkowskich z regionu EŚW naznaczonych dekadami rządów komunistycznych.

Po upadku komunizmu w Europie Środkowej i Wschodniej, kraje te rozpoczęły transformację gospodarczą i polityczną, dążąc do dostosowania się do norm i standardów UE. Proces transformacji był jednak najeżony wyzwaniami administracyjnymi wynikającymi z biurokratycznej spuścizny z czasów komunizmu i braku przygotowania na złożoność struktur zarządzania UE. Kraje takie jak Polska napotkały ogromne przeszkody w harmonizacji krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych z dyrektywami UE, ujawniając wyraźny kontrast w zakresie zdolności administracyjnych w porównaniu z ich zachodnioeuropejskimi odpowiednikami.

W ostatnich latach obserwuje się wzrost nieliberalnych tendencji na Węgrzech i w Polsce, gdzie rządy wdrożyły środki podważające podstawowe zasady demokracji i praworządności. Na Węgrzech rząd premiera Viktora Orbána wprowadził zmiany konstytucyjne i reformy legislacyjne, które zdaniem krytyków podważają niezależność sądów i wolność mediów. Wydarzenia te doprowadziły do napiętych stosunków z instytucjami UE, podkreślając szersze obawy o cofanie się procesu demokratyzacji w Unii.

Frekwencja w wyborach w krajach Europy Środkowej i Wschodniej była zróżnicowana, na co wpływ miały czynniki społeczno-ekonomiczne i postrzeganie rządów UE. Wybory prezydenckie na Słowacji w 2019 r., charakteryzujące się historycznie niską frekwencją wyborczą, podkreśliły szersze trendy apatii politycznej i rozczarowania partiami głównego nurtu. Tendencje te odzwierciedlają głębsze poczucie wyobcowania obywateli i sceptycyzm wobec instytucji UE postrzeganych jako odległe i obojętne na sprawy obywateli.

Analiza Obserwatorium Unii Europejskiej ds. Reprezentacji Geograficznej na Stanowiskach Przywódczych (EU-GRLO) ujawnia dysproporcje w reprezentacji w instytucjach UE, szczególnie w odniesieniu do krajów EŚW. Dyskusje na temat reprezentacji geograficznej toczą się głównie w kręgach prorządowych na Węgrzech i w Polsce, podkreślając podziały ideologiczne i dynamikę regionalną. EU-GRLO służy jako kluczowe narzędzie do zrozumienia i sprostania tym wyzwaniom, opowiadając się za większą integracją i reprezentacją w strukturach przywódczych UE.

Ważne jest podkreślenie złożoności związanych z różnicami w reprezentacji w UE, które wymagają zrozumienia dziedzictwa historycznego, wyzwań administracyjnych i dynamiki społeczno-politycznej kształtującej region.

3.2. Populacja

W sferze zarządzania UE proces mianowania urzędników jest delikatnym balansowaniem między „równą reprezentacją każdego państwa członkowskiego a proporcjonalną reprezentacją opartą na liczbie ludności”. Ta skomplikowana interakcja jest głęboko zakorzeniona w traktatach, które służą jako podstawa prawna Unii Europejskiej, w szczególności w Traktacie o Unii Europejskiej (TUE), Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i Traktacie Lizbońskim (2007). Te fundamentalne dokumenty nie tylko ustanawiają zasady demokratycznego zarządzania, ale także określają ramy operacyjne dla głównych instytucji UE, w tym przepisy dotyczące wyboru urzędników. Zaangażowanie UE w sprawiedliwą reprezentację jest widoczne w jej wysiłkach na rzecz osiągnięcia harmonijnej równowagi między kryteriami państwowymi i populacyjnymi. To wieloaspektowe podejście ma na celu zapewnienie 20% miejsc dla każdego regionu jako punkt odniesienia dla proporcjonalnej reprezentacji. Jednak, jak wynika z badań przedstawionych w niniejszym dokumencie, rzeczywistość jest inna. Podczas gdy Europa Południowa konsekwentnie przekracza ten poziom odniesienia, Europa Środkowo-Wschodnia (EŚW) boryka się w znacznym stopniu z niedostateczną reprezentacją. W 2022 r. Europa Wschodnia zrealizowała zaledwie 13,8% swojego potencjału proporcjonalnej reprezentacji, co wyraźnie kontrastuje z 18,9% dla Europy Środkowej. Z kolei Europa Zachodnia i Południowa utrzymują silną pozycję, często przekraczając swoje proporcjonalne udziały. Mówiąc ściślej, pomimo znacznej populacji Polski i jej wkładu w projekt europejski, nominacje przedstawicieli tego kraju, o czym świadczą dane, nie odzwierciedlają jego wagi demograficznej. Ta dysproporcja podkreśla szersze wyzwania stojące przed krajami Europy Środkowo-Wschodniej, których niedostateczna reprezentacja przeczy ich populacji, historycznemu wkładowi i ewoluującej roli w Unii.

Pomimo wysiłków na rzecz rozszerzenia UE po 2004 r., zakorzenione wzorce utrzymują się. Europa Zachodnia i Południowa, wykorzystując historyczne precedensy i przewagę administracyjną, kontynuując swoją dominację

na prestiżowych stanowiskach w UE, zdobywając ponad 80% nominacji od 2004 roku. Z drugiej strony, obywatele z Europy Środkowej i Wschodniej często napotykają na pułapy reprezentacji, ograniczające ich wpływ na organy decyzyjne UE.

Poza nierównowagą statystyczną, te luki w reprezentacji mają daleko idące praktyczne konsekwencje. Erozja zaufania do instytucji UE wśród obywateli EŚW jest namacalna, podsycając rozczarowanie i potencjalnie kształtując zachowania wyborców. Tego typu nastroje stanowią zagrożenie dla spójności UE, skuteczności zarządzania i fundamentalnego etosu solidarności Unii.

Problem niedostatecznej reprezentacji wykracza poza zwykłe statystyki liczbowe – jego rozwiązanie jest niezbędne dla wzmocnienia spójnej, inkluzywnej i odpowiednio reprezentowanej Unii Europejskiej.

3.3. Czas, jaki upłynął od przystąpienia państw członkowskich do UE

Czas, jaki upłynął od przystąpienia danego kraju do Unii Europejskiej, ma znaczący wpływ na jego reprezentację i wpływy w instytucjach UE. Kraje, które są członkami UE od dłuższego czasu, mają zwykle ugruntowane sieci kontaktów, głębszą wiedzę instytucjonalną i większe doświadczenie w poruszaniu się po procesach decyzyjnych UE. W rezultacie kraje te często uzyskują więcej miejsc i stanowisk kierowniczych w organach UE, co odzwierciedla ich historyczne zaangażowanie i wkład w integrację europejską.

Jednak pomimo upływu czasu od przystąpienia, zarówno kraje nordyckie, jak i te z Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) nadal cechują się stosunkowo niską reprezentacją w kluczowych instytucjach UE. Choć kraje nordyckie i kraje EŚW poczyniły znaczne postępy w dostosowaniu się do polityk i standardów UE, ich reprezentacja pozostaje nieproporcjonalna w porównaniu do liczby ludności i znaczenia geopolitycznego w UE.

Rozbieżność w reprezentacji między starymi i nowymi państwami członkowskimi UE podkreśla szerszą dynamikę władzy i wpływów w Unii Europejskiej. Państwa członkowskie UE o ugruntowanej pozycji, często określane mianem „starej UE”, starają się utrzymać swoją dominację w instytucjach UE poprzez zachowanie istniejących struktur władzy i mechanizmów dystrybucji. Tendencja ta odzwierciedla chęć zabezpieczenia swoich interesów i zachowania status quo, często kosztem nowszych państw członkowskich dążących do większej reprezentacji i wpływów.

Co więcej, starania starej UE o utrzymanie swojej pozycji mogą przejawiać się w różnych formach, w tym w oporze wobec reform instytucjonalnych, które mogłyby bardziej sprawiedliwie rozdzielić mandaty między państwa członkowskie. Podczas gdy UE podkreśla zasady równości i solidarności wśród swoich członków, zakorzenione interesy i historyczne precedensy mogą utrudniać wysiłki na rzecz osiągnięcia większej reprezentacji wszystkich państw członkowskich, zwłaszcza tych z regionów

nordyckich i EŚW. Spośród 73 instytucji, organów i agencji UE, 17% stanowisk przypada Europie Zachodniej (60,7%). Wśród dominujących państw są historyczne i gospodarcze potęgi europejskie, takie jak Niemcy, Francja i kraje Beneluksu, które od dawna stoją na czele wysiłków na rzecz integracji europejskiej i mają znaczny wpływ na politykę UE i procesy decyzyjne.

Kolejne miejsce zajmuje Europa Południowa, z 27,2% stanowisk w instytucjach UE. Kraje tego regionu, w tym Włochy, Hiszpania, Grecja i Portugalia, odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu polityki UE, szczególnie w obszarach takich jak rolnictwo, rybołówstwo i sprawy śródziemnomorskie. Ich reprezentacja podkreśla znaczenie podejmowania wyzwań regionalnych i promowania spójności w całej Europie Południowej.

Z kolei przedstawiciele z Europy Północnej zajmują zaledwie 6,7% stanowisk, co odzwierciedla stosunkowo niską reprezentację krajów takich jak Finlandia, Szwecja, Dania i kraje bałtyckie w instytucjach UE. Pomimo znaczącego wkładu w takie obszary jak innowacje, zrównoważony rozwój i cyfryzacja, kraje Europy Północnej nadal zmagają się z niedostateczną reprezentacją na kluczowych forach decyzyjnych.

Europa Środkowa i Wschodnia posiadają łącznie skromne 5,4% miejsc, co podkreśla wyzwania stojące przed krajami w tych regionach w zakresie egzekwowania swoich interesów i priorytetów w UE. Pomimo różnorodnych uwarunkowań kulturowych i historycznych, państwa Europy Środkowej i Wschodniej są często spychane na peryferia procesu decyzyjnego UE, co pogłębia poczucie marginalizacji i pozbawienia praw wyborczych wśród ich mieszkańców.

3.4. Różnice ekonomiczne

Różnice gospodarcze między krajami Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) a starszymi państwami członkowskimi UE, szczególnie pod względem wzrostu PKB i poziomu dochodów, podkreślają wyzwania związane z konwergencją Wschód-Zachód w UE. Rozszerzenie na wschód w 2004 r. przyniosło znaczącą transformację

gospodarczą, a kraje takie jak Polska i Węgry doświadczyły silnego wzrostu po recesji z początku lat 90-tych. Jednakże, podczas gdy region poczynił postępy w nadrobieniu zaległości gospodarczych, kryzys finansowy i gospodarczy z 2008 r. zakłócił ten trend, prowadząc do zróżnicowanych wyników w poszczególnych krajach EŚW. Pomimo pokryzysowego wzrostu, utrzymują się dysproporcje – Polsce udało się uniknąć recesji, podczas gdy inne kraje, takie jak bałtycka trójka, doświadczyły dwucyfrowych spadków. Co więcej, brak równowagi na jednolitym rynku, charakteryzujący się dużym odpływem siły roboczej ze Wschodu na Zachód, podkreśla wyzwania społeczno-gospodarcze stojące przed regionem. Dla przykładu, około 5% polskiej siły roboczej przebywa w innych państwach członkowskich UE, przyczyniając się do spadku liczby ludności i obaw o wskaźnik obciążenia demograficznego w ich krajach macierzystych. Co więcej, repatriacja mobilnych pracowników, choć czasami zapewnia rodzimym gospodarkom cenne umiejętności i doświadczenie, paradoksalnie przyczynia się do zjawiska „drenażu mózgow”, zaostrzając dylematy społeczne i gospodarcze w krajach pochodzenia. Gospodarczy rozdźwięk między blokiem wschodnim a zachodnim wyznacza również pewien paradygmat „wewnętrznych peryferii” w UE. Nowsze państwa członkowskie zmagają się z charakterystycznymi wyzwaniami w zakresie dynamiki rynku pracy, zaangażowania związków zawodowych i struktur płacowych. Przykładowo, w krajach Europy Środkowo-Wschodniej utrzymuje się wyraźny brak członkostwa w związkach zawodowych (mniej niż jedna piąta pracowników w Polsce lub Czechach jest zrzeszona w takich organizacjach) wyraźnie kontrastuje z poziomem prawie 70% obserwowanym w skandynawskich państwach członkowskich. Ta rozbieżność podkreśla utrzymującą się tendencję do zwiększania konkurencyjności kosztem pracowników, przejawiającą się w dynamice płac, która jest niewystarczająca w stosunku do potencjału gospodarczego tkwiącego w tych krajach. Pomimo silnego wzrostu gospodarczego, przedsiębiorstwa z Europy Środkowo-Wschodniej wykazują tendencję do nadawania mniejszego priorytetu kwestiom związanym z kapitałem ludzkim w porównaniu do ich zachodnioeuropejskich odpowiedników, co utrudnia uczestnictwo w inicjatywach związanych z uczeniem się przez całe życie i rozwojem

zawodowym. Aby wzmocnić trwały wzrost gospodarczy i wspierać trwałą konkurencyjność, należy zwiększać inwestycje społeczne, w tym przeznaczać większe środki na edukację, opiekę zdrowotną i integrację społeczną. Niemniej jednak, rozbieżna priorytetyzacja kwestii kapitału ludzkiego w kręgach biznesowych Europy Środkowo-Wschodniej podkreśla konieczność wspierania przez UE wzmocnionego dialogu społecznego, ożywionych inwestycji w kapitał ludzki i spójnych polityk, które w sposób proaktywny zniwelują podstawowe dysonanse gospodarcze i społeczne między Wschodem a Zachodem. Koncepcja „starej UE” reprezentuje ugruntowany zachodnioeuropejski rdzeń Unii Europejskiej, obejmujący kraje takie jak Niemcy, Francja i kraje Beneluksu, które w przeszłości miały znaczący wpływ na kształtowanie polityki i priorytetów UE. Chęć utrzymania dominacji w UE tych starych państw członkowskich UE jest widoczna w różnych aspektach, w tym w alokacji zasobów, procesach decyzyjnych i priorytetach politycznych, z których wszystkie mogą niezamierzenie marginalizować interesy regionu Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW).

Jednym z przejawów tej dominacji jest alokacja funduszy i zasobów UE. Dane pokazują, że nieproporcjonalna ilość funduszy UE jest kierowana do starych państw członkowskich UE, w szczególności na projekty infrastrukturalne, badania naukowe i rozwój oraz dotacje dla rolnictwa. Dla przykładu, w obecnym cyklu budżetowym UE (2021-2027) największymi odbiorcami funduszy unijnych są takie kraje jak Niemcy, Francja i Włochy, podczas gdy wiele krajów EŚW otrzymuje stosunkowo mniej środków na mieszkańca. Ta nierówna dystrybucja utrwała dysproporcje gospodarcze i wzmacnia dominację starej UE w kształtowaniu agendy gospodarczej UE.

Co więcej, procesy decyzyjne w UE często faworyzują interesy starych państw członkowskich UE, potencjalnie marginalizując głosy krajów EŚW. Struktury instytucjonalne UE, w tym Rada Europejska i Komisja Europejska, przywiązują dużą wagę do opinii i preferencji większych krajów Europy Zachodniej. Mechanizmy głosowania większością kwalifikowaną i dynamika władzy w instytucjach UE często skutkują polityką, która jest bliższa priorytetom starej UE, pomijając obawy krajów EŚW.

Priorytety polityczne ustalone przez stare państwa członkowskie UE również odzwierciedlają ich pragnienie utrzymania dominacji w Unii. Przykładowo, inicjatywy związane ze zmianami klimatycznymi, transformacją cyfrową i współpracą w zakresie obronności są zwykle napędzane przez preferencje krajów Europy Zachodniej, które mają większą siłę polityczną i gospodarczą w UE. Chociaż inicjatywy te mogą przynieść korzyści Unii jako całości, nie zawsze mogą odpowiadać na konkretne potrzeby i wyzwania stojące przed krajami EŚW, takie jak rozwój infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczne i regionalne dysproporcje w rozwoju gospodarczym. Według danych Komisji Europejskiej, w obecnym cyklu budżetowym UE (2021-2027) największymi odbiorcami funduszy unijnych są kraje takie jak Niemcy, Francja i Włochy, które łącznie otrzymują znaczną część budżetu UE na projekty infrastrukturalne, badania naukowe i rozwój oraz dopłaty rolne. Przykładowo, Niemcy mają otrzymywać rocznie z budżetu UE około 28 miliardów euro, Francja – około 15 miliardów euro, a Włochy – około 13 miliardów euro.

Z kolei wiele krajów Europy Środkowej i Wschodniej (EŚW) otrzymuje stosunkowo mniej środków w przeliczeniu na mieszkańca. Dla przykładu, fundusze unijne przeznaczone dla krajów takich jak Polska, Węgry i Czechy są znacznie niższe w porównaniu z funduszami przeznaczonymi dla starych państw członkowskich UE. Polska, największy odbiorca funduszy wśród krajów EŚW, ma otrzymywać około 13 miliardów euro rocznie, co stanowi mniej niż połowę tego, co otrzymują Niemcy, pomimo większej liczby ludności.

Te rozbieżności w alokacji funduszy odzwierciedlają dominację starych państw członkowskich UE w kształtowaniu agendy gospodarczej i priorytetów UE.

Podczas gdy fundusze UE mają na celu promowanie spójności i konwergencji między państwami członkowskimi, ich nierówna dystrybucja utrwała różnice gospodarcze i wzmacnia wpływ starych państw członkowskich w Unii. Region EŚW stanowi znaczną część terytorium i populacji UE, co czyni go integralną częścią europejskiego krajobrazu gospodarczego. Jednak niedostateczna reprezentacja w procesach decyzyjnych i mechanizmach alokacji zasobów podważa zdolność regionu do promowania jego konkretnych interesów gospodarczych i priorytetów. Ten brak reprezentacji może prowadzić do polityk i inicjatyw, które nie w pełni odpowiadają na specyficzne wyzwania stojące przed krajami EŚW, takie jak rozwój infrastruktury, bezpieczeństwo energetyczne i konwergencja gospodarcza.

Co więcej, niedostateczna reprezentacja regionu EŚW w UE może utrudniać jego znaczenie gospodarcze i konkurencyjność zarówno w skali regionalnej, jak i globalnej. Bez odpowiedniej reprezentacji kraje EŚW mogą mieć trudności z przyciągnięciem inwestycji, rozwojem konkurencyjnego przemysłu i pełną integracją z jednolitym rynkiem europejskim. To z kolei ogranicza zdolność regionu do wykorzystania zasobów UE i możliwości finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego i rozwoju.

Co więcej, niedostateczna reprezentacja regionu EŚW podważa wiarygodność UE jako prawdziwie inkluzywnej i reprezentatywnej unii państw członkowskich, utrwalając różnice we wpływach politycznych i możliwościach gospodarczych między państwami członkowskimi, co może rodzić niechęć i podważać solidarność w ramach Unii. Z drugiej strony, bardziej zrównoważona i inkluzywna UE może sprzyjać większej spójności i współpracy między państwami członkowskimi, prowadząc do skuteczniejszego kształtowania polityki i silniejszego wspólnego głosu na arenie międzynarodowej.

4. INICJATYWY I ROZWIĄZANIA

4.1. Istniejące inicjatywy na rzecz zwiększenia reprezentacji

Od lat dąży się do zwiększenia reprezentacji poszczególnych w Unii Europejskiej (UE). Wprowadzono różne inicjatywy, polityki i ramy, aby stawić czoła różnicom, zwiększyć integrację i wspierać sprawiedliwe uczestnictwo wśród państw członkowskich. Uznając nadrzędne znaczenie reprezentacji regionalnej, podjęto kilka istniejących inicjatyw mających na celu wzmocnienie głosu krajów Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) i zapewnienie ich odpowiedniej reprezentacji w instytucjach UE.

Przegląd istniejących inicjatyw pokazuje, że fundusze strukturalne i polityka spójności mają na celu zmniejszenie różnic gospodarczych i społecznych między regionami UE. Znaczne środki przeznaczane są dla krajów EŚW, wspierając rozwój gospodarczy regionu, poprawę infrastruktury i integrację regionalną. Dzięki priorytetowemu traktowaniu inwestycji w regionach EŚW, inicjatywy te ułatwiły większą integrację, łączność i współpracę.

Inną kluczową inicjatywą jest Partnerstwo Wschodnie (PW), zainaugurowane w 2009 r. w celu wzmocnienia stosunków między UE a jej wschodnimi sąsiadami. Poprzez wspieranie dialogu politycznego, współpracy gospodarczej i integracji sektorowej, inicjatywa PW wzmocniła współdziałanie, dostosowanie i zaangażowanie między krajami EŚW a szerszą społecznością europejską. Sprzyja to wzajemnemu zrozumieniu, wspólnemu dobrobytowi i stabilności w regionie.

Ponadto Grupa Wyszehradzka (V4), założona w 1991 r., promuje współpracę regionalną, rozwój gospodarczy i współpracę kulturalną między krajami EŚW. Poprzez regularne szczyty, wspólne przedsięwzięcia i projekty, współpraca w ramach V4 wzmocniła więzi, jedność i zbiorowy głos krajów EŚW w procesach decyzyjnych UE. Dzięki temu ich interesy, priorytety i perspektywy są odpowiednio reprezentowane i brane pod uwagę.

Ponadto w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFIS), utworzonych w celu wspierania rozwoju regionalnego, innowacji i konkurencyjności, przeznaczona jest znaczna suma środków finansowych dla krajów EŚW. Dzięki funduszom EFIS, kraje EŚW wdrożyły projekty, inicjatywy i reformy transformacyjne, zwiększając swoją konkurencyjność, odporność i integrację w ramach UE. Jednocześnie wspierana jest współpraca, partnerstwo i solidarność między państwami członkowskimi.

Poprzez różne inicjatywy i programy rozwoju regionalnego, UE wspiera kraje EŚW we wdrażaniu strategicznych projektów, wspieraniu innowacji i zwiększaniu łączności między sektorami, regionami i społecznościami. Inwestując w kluczowe obszary priorytetowe, takie jak rozwój infrastruktury, transformacja cyfrowa i zrównoważony wzrost, inicjatywy te ułatwiły większą integrację, współpracę i partnerstwo między krajami EŚW. Dzięki temu mogą one wykorzystać swój potencjał, stawić czoła wspólnym wyzwaniom i aktywnie przyczynić się do realizacji celów i priorytetów UE.

Podsumowując, chociaż obecnie realizowane inicjatywy przyczyniają się do znaczącego postępu w promowaniu zwiększonej reprezentacji, współpracy i zaangażowania krajów EŚW w ramach UE, niezbędne są ciągłe wysiłki, innowacje i inwestycje. Rozwiązanie problemu utrzymujących się dysproporcji, wspieranie rozwoju sprzyjającego inkluzywności i zapewnienie sprawiedliwego udziału państw członkowskich wymaga stałego zaangażowania. Opierając się na tych fundamentach, zwiększając zaangażowanie zainteresowanych stron i nadając priorytet kwestiom regionalnym, UE może wzmocnić swoje zaangażowanie na rzecz jedności, solidarności i wspólnego dobrobytu. Stanowi to niezbędny warunek dla inkluzywnego zarządzania, zrównoważonego rozwoju i przywództwa opartego na współpracy na miarę XXI wieku.

4.2. Zalecenia dotyczące poprawy

W kluczowym momencie, przed którym stoi Unia Europejska, naznaczonym dynamicznymi zmianami geopolitycznymi, zmieniającymi się priorytetami regionalnymi i koniecznością inkluzywnego przywództwa, konieczne staje się opracowanie kompleksowych i wykonalnych zaleceń, które zniwelują istniejące różnice, wzmocnią współpracę i będą promować sprawiedliwą reprezentację po wyborach europejskich w 2024 roku.

Wzmacnianie zaangażowania i współpracy parlamentarnej:

- Ustanowienie wyspecjalizowanych komisji w Parlamencie Europejskim wyłania się jako istotna strategia zapewniająca solidne zaangażowanie i współpracę parlamentarną. Komisje te przejęłyby odpowiedzialność za nadzorowanie nominacji na stanowiska kierownicze i zapewnienie dostosowania nominowanych do podstawowych wartości, zasad i reprezentacji regionalnej UE. Ponadto wspieranie regularnego dialogu między parlamentarzystami, urzędnikami UE i przedstawicielami regionalnymi umożliwiłoby analizę priorytetów, stawianie czoła wyzwaniom i opracowywanie wspólnych strategii. Wdrożenie przejrzystych procesów nominacji i ich zatwierdzania ma ogromne znaczenie, ponieważ zapewnia parlamentarzystom i obywatelom wgląd w kwalifikacje kandydatów, kryteria oceny i wyboru.

Poprawa jakości kandydatów i kryteriów wstępnej selekcji:

- Konieczność podniesienia jakości kandydatów i kryteriów preselekcji jest kwestią ogromnej wagi. Wdrożenie dostosowanych do potrzeb programów rozwoju przywództwa skierowanych do urzędników z EŚW stanowi proaktywne działanie mające na celu wyposażenie ich w niezbędne umiejętności, wiedzę specjalistyczną i sieci kontaktów, niezbędne do skutecznego pełnienia ról przywódczych w UE. Nacisk na merytokrację przy mianowaniu na najwyższe stanowiska jest kluczowy w celu zapewnienia, że kandydaci mają udokumentowane osiągnięcia w zakresie zarządzania, zaangażowania regionalnego i płynnej integracji w ramach UE. Ustanowienie wspólnych mechanizmów weryfikacji,

obejmujących rządy krajów EŚW, instytucje UE i niezależnych ekspertów, ma duże znaczenie w rygorystycznej ocenie kwalifikacji kandydatów, ich doświadczenia i zgodności z priorytetami UE.

Wspieranie zrównoważonych strategii negocjacji i współpracy:

- Wysiłki ukierunkowane na wspieranie zrównoważonych strategii negocjacji i współpracy wyłaniają się jako filary skutecznego zarządzania UE. Zachęcanie do tworzenia regionalnych konsorcjów między krajami EŚW może ułatwić współpracę w zakresie nominacji liderów, negocjowania strategicznych koncesji i wzmacniania zbiorowego wpływu w ramach procesów decyzyjnych UE. Opracowanie ram, które podkreślają wzajemne korzyści, daje krajom EŚW możliwość zapewnienia strategicznych koncesji, zobowiązań politycznych i inicjatyw współpracy w zamian za ich wsparcie przy nominacjach na stanowiska kierownicze. Równie ważne jest ustanowienie mechanizmów rozwiązywania konfliktów, w celu rozwiązywania potencjalnych sporów, nieporozumień lub wyzwań w celu wspierania jedności, spójności i wspólnego dobrobytu podczas procesów negocjacji i współpracy.

Instytucjonalne uznanie i zaangażowanie:

- Instytucjonalne uznanie i niezachwiane zaangażowanie w zapewnienie odpowiedniej reprezentacji geograficznej i inkluzywnego przywództwa stanowią fundamentalne wymogi. Wydanie wspólnych deklaracji potwierdzających zaangażowanie Rady i Komisji w przestrzeganie tych zasad jest niezbędnym krokiem w tym celu. Jednocześnie wdrożenie solidnych mechanizmów rozliczalności zapewni instytucjonalne przestrzeganie zobowiązań, realizację obietnic i priorytetowe traktowanie reprezentacji regionalnej w nominacjach na stanowiska kierownicze. Okresowe przeglądy, ewaluacje i oceny nominacji przywódców odgrywają kluczową rolę w umożliwianiu instytucjom UE monitorowania postępów, identyfikowania wyzwań i udoskonalania strategii w oparciu o zmieniającą się dynamikę regionalną.

Przeprowadzanie kompleksowych analiz, pomiarów bazowych i wyznaczanie celów:

- Przeprowadzanie kompleksowych, opartych na danych ocen w celu określenia środków podstawowych, trendów historycznych i regionalnych różnic w nominacjach na stanowiska kierownicze stanowi kluczowe zadanie. Ułatwianie organizacji

warsztatów, konsultacji i dialogu między państwami członkowskimi w celu określenia jasnych, wykonalnych celów, zadań i kamieni milowych na potrzeby zwiększenia reprezentacji geograficznej pozwoli zapewnić dostosowanie i wymierny postęp. Opracowanie wskaźników wydajności, kryteriów oceny i ram monitorowania ma kluczowe znaczenie dla oceny postępów, pomiaru wpływu i zapewnienia zgodności z ustalonymi celami.

Przejrzyste, inkluzywne i afirmatywne polityki działania:

- Wdrażanie przejrzystych procesów selekcji i inicjowanie inicjatyw działań afirmatywnych skierowanych do niedostatecznie reprezentowanych regionów, społeczności i grup demograficznych w UE stanowi katalizator wspierania inkluzywności, równości i wspólnego dobrobytu. Organizowanie forów zaangażowania, konsultacji i dialogów dla zainteresowanych stron w celu uzyskania informacji zwrotnych, spostrzeżeń i zaleceń od obywateli UE, przedstawicieli i organizacji w sprawie zwiększenia reprezentacji geograficznej zapewni inkluzywność i szerokie uczestnictwo w procesie decyzyjnym.

5. WNIOSEK

W niniejszym raporcie przeanalizowano utrzymującą się niedostateczną reprezentację Europy Środkowo-Wschodniej (EŚW) i Europy Północnej na najwyższych stanowiskach w UE, na co zwrócono uwagę po wyborach europejskich w 2019 r. Pomimo kluczowej roli, jaką regiony te odgrywają w kształtowaniu spraw europejskich, ich obecność w kluczowych instytucjach UE pozostaje nieproporcjonalnie niska. Analiza podkreśla konieczność podjęcia proaktywnych kroków w celu naprawienia tej sytuacji, podkreślając znaczenie interakcji z instytucjami UE, rozwijania kompetencji kandydatów i zręcznego negocjowania skomplikowanej dynamiki procedur mianowania urzędników UE.

W wyborach europejskich w 2024 r., kraje EŚW i Europy Północnej mają wyjątkową okazję do wzmocnienia swojej obecności i wpływów w UE. Regiony te mogą dążyć do sprawiedliwej reprezentacji na najwyższych szczeblach decyzyjnych UE poprzez wdrażanie sugestii zawartych w niniejszym raporcie, które obejmują proaktywne zaangażowanie, priorytetowe traktowanie jakości kandydatów i umiejętne negocjacje. Ostatecznie, wspieranie większej inkluzywności w nominacjach na wyższe stanowiska w UE jest niezbędne nie tylko w celu odzwierciedlenia różnorodnych interesów państw członkowskich, ale także dla wzmocnienia skuteczności i legitymacji Unii na arenie międzynarodowej.

6. LITERATURA

“Seats by Political Group and Country 2019 Election Results | 2019 European Election Results | European Parliament.” European Parliament, www.europarl.europa.eu/election-results-2019/en/seats-political-group-country/2019-2024/.

“How We Measure the Influence of Each MEP on EU Legislation.” Eumatrix.eu, eumatrix.eu/en/blog/MEP-influence.

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI Sprawozdanie krajowe 2023 – Słowenia

Załączony dokument dotyczący ZALECENIA RADY w sprawie krajowego programu reform Słowenii z 2023 r. oraz zawierający opinię Rady na temat przedstawionego przez Słowenię programu stabilności z 2023 r. {COM(2023) 624 Final}. 25 kwi. 2023 r.

Dniestrzański, Piotr . The Proposal of Allocation of Seats in the European Parliament – the Shifted Root. ScienceDirect, 2013.

“Consolidated TEXT: 41976X1008(01) — EN — 23.09.2002.” Eur-Lex. [europa.eu, eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:01976X1008\(01\)-20020923&from=en](http://europa.eu/eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:01976X1008(01)-20020923&from=en).

“Bulgaria GDP from Wholesale and Retail Trade Transportation Accommodation Food Service.” Tradingeconomics.com, tradingeconomics.com/bulgaria/gdp-from-services.

Corvalan, Alejandro, Apportionment and Population (17 paź. 2023 r.). Dostępne w SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4513338> lub <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4513338>

Unia Europejska “Country Profiles.” European-Union.europa.eu, 2022, european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles_en.

“Departments and Executive Agencies.” Commission. europa. eu, commission.europa.eu/about-European-commission/departments-and-executive-agencies_en.

Jakobsen, Ludvig. “Geographical Representation in EU Leadership Observatory 2023 – EDC.” European Democracy Consulting, 13 lut. 2023 r., eudemocracy.eu/geographical-representation-in-eu-leadership-observatory-2023.

Jakobsen, Ludvig. “Geographical Representation in EU Leadership Observatory 2022 – EDC.” European Democracy Consulting, 29 sty. 2022 r., eudemocracy.eu/geographical-representation-eu-leadership-observatory-2022.

Vogel, Lars. “Underrepresentation in Institutions Persists Years after Accession – Parallels between Central and Eastern Europe and Eastern Germany – Leipzig Jean Monnet Centre of Excellence.” Home.uni-Leipzig.de, 4 lut. 2021 r., home.uni-leipzig.de/jmcoe/blog/underrepresentation-in-the-eu-institutions-persists-years-after-accession-parallels-between-central-and-eastern-europe-and-eastern-germany/#:~:text=The%20results%20show%20that%20only.

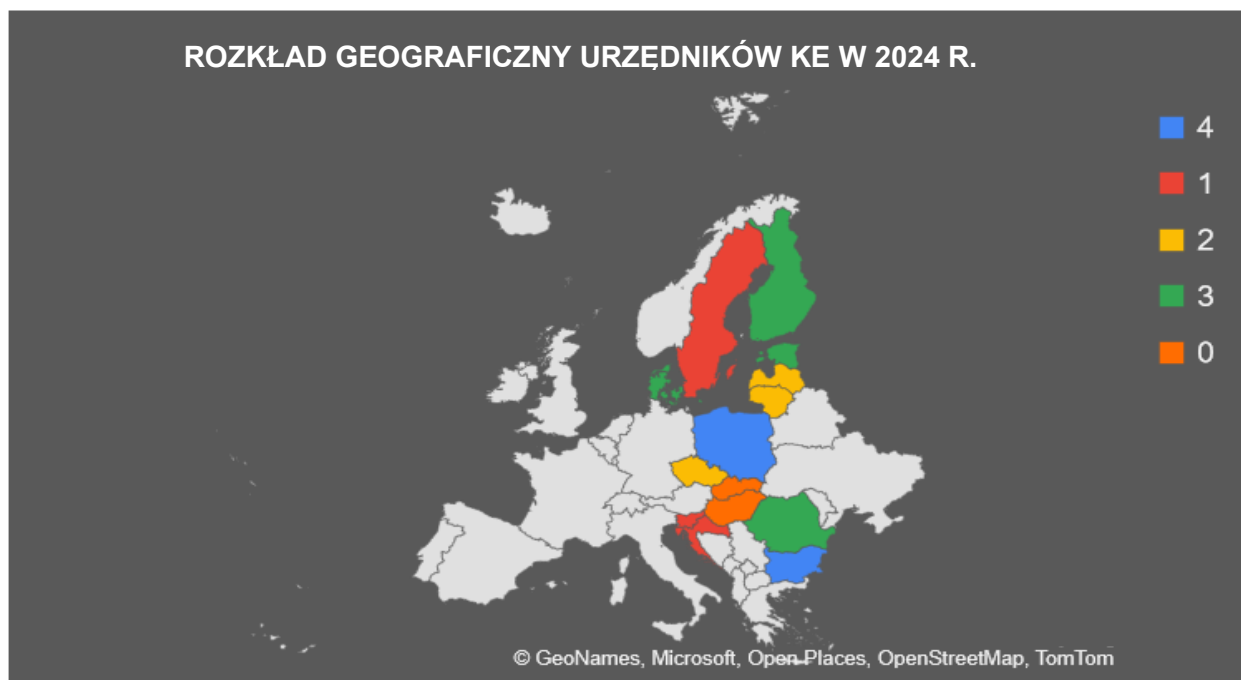
“CEE Countries Still Greatly Under-Represented in EU Institutions.” Wwww.intellinews.com, 31 sty. 2022 r., www.intellinews.com/cee-countries-still-greatly-under-represented-in-eu-institutions-233556/.

Freudenstein, Roland . “Claiming a Rightful Place at the Table - Central and Eastern Europe’s Prospects for an EU Top Job after 2024.” GLOBSEC - a Global Think Tank: Ideas Shaping the World, 5 maj. 2023 r., www.globsec.org/what-we-do/commentaries/claiming-rightful-place-table-central-and-eastern-europes-prospects-eu-top.

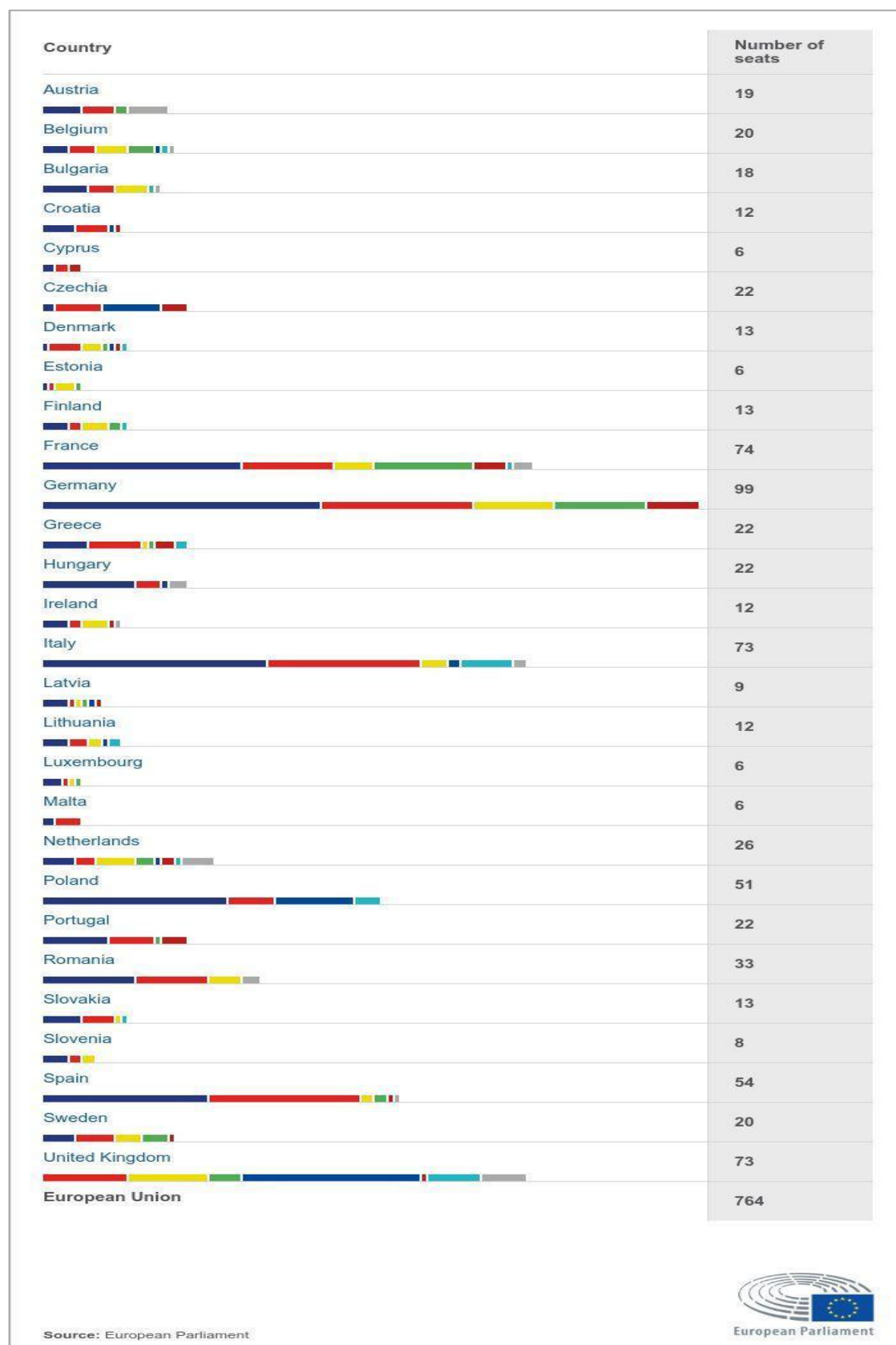
BARIGAZZI, JACOPO i LILI BAYER. “Brussels Can’t Keep Easterners from Top Jobs Forever, Estonian PM Says.” POLITICO, 22 mar. 2023 r., www.politico.eu/article/eu-eastern-europe-top-jobs-estonia-pm-kaja-kallas/.

7. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik A: Rozkład geograficzny urzędników KE w 2024 r.

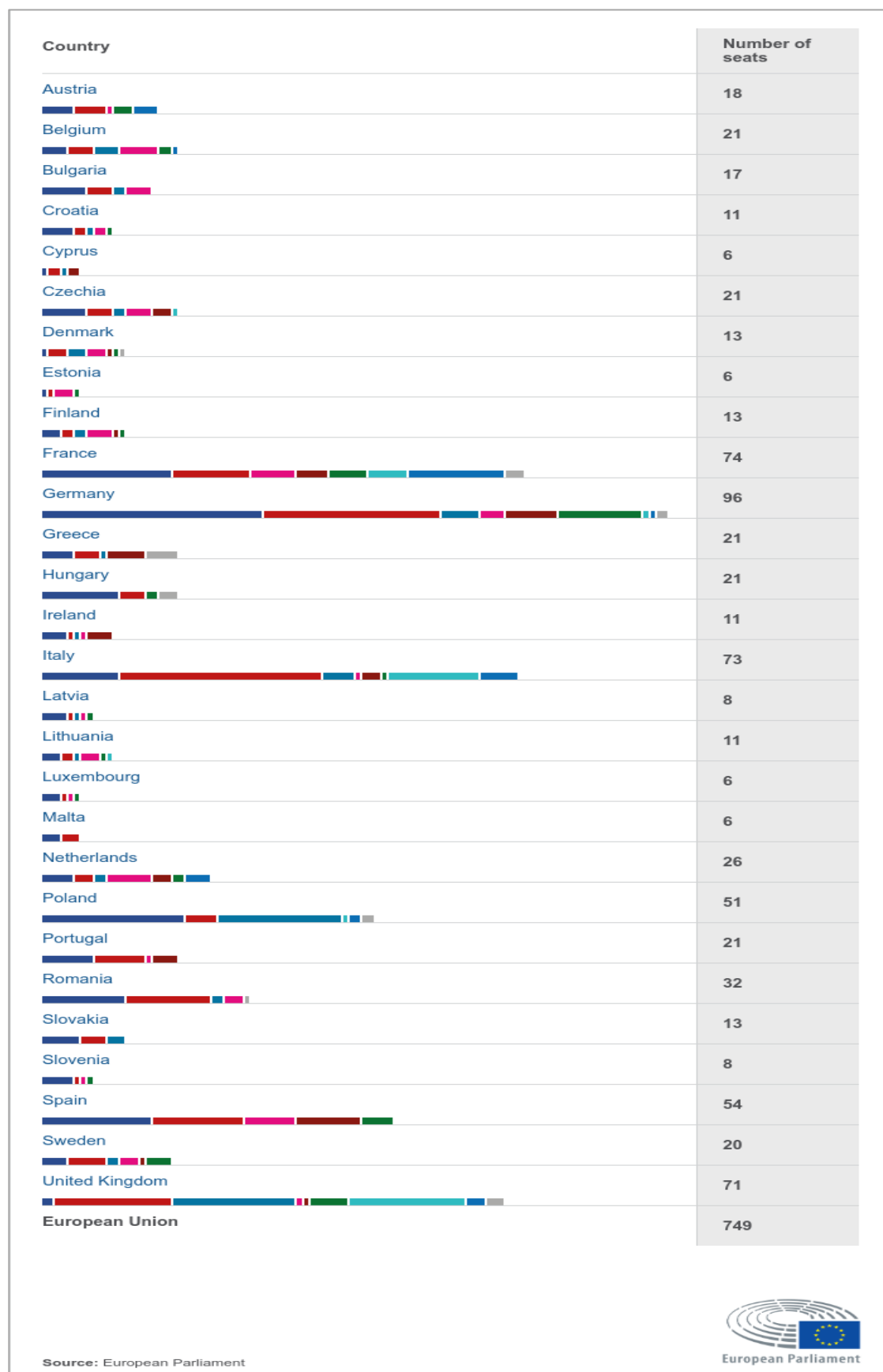

Załącznik B: Podział miejsc według grup politycznych i krajów w latach 2009-2014

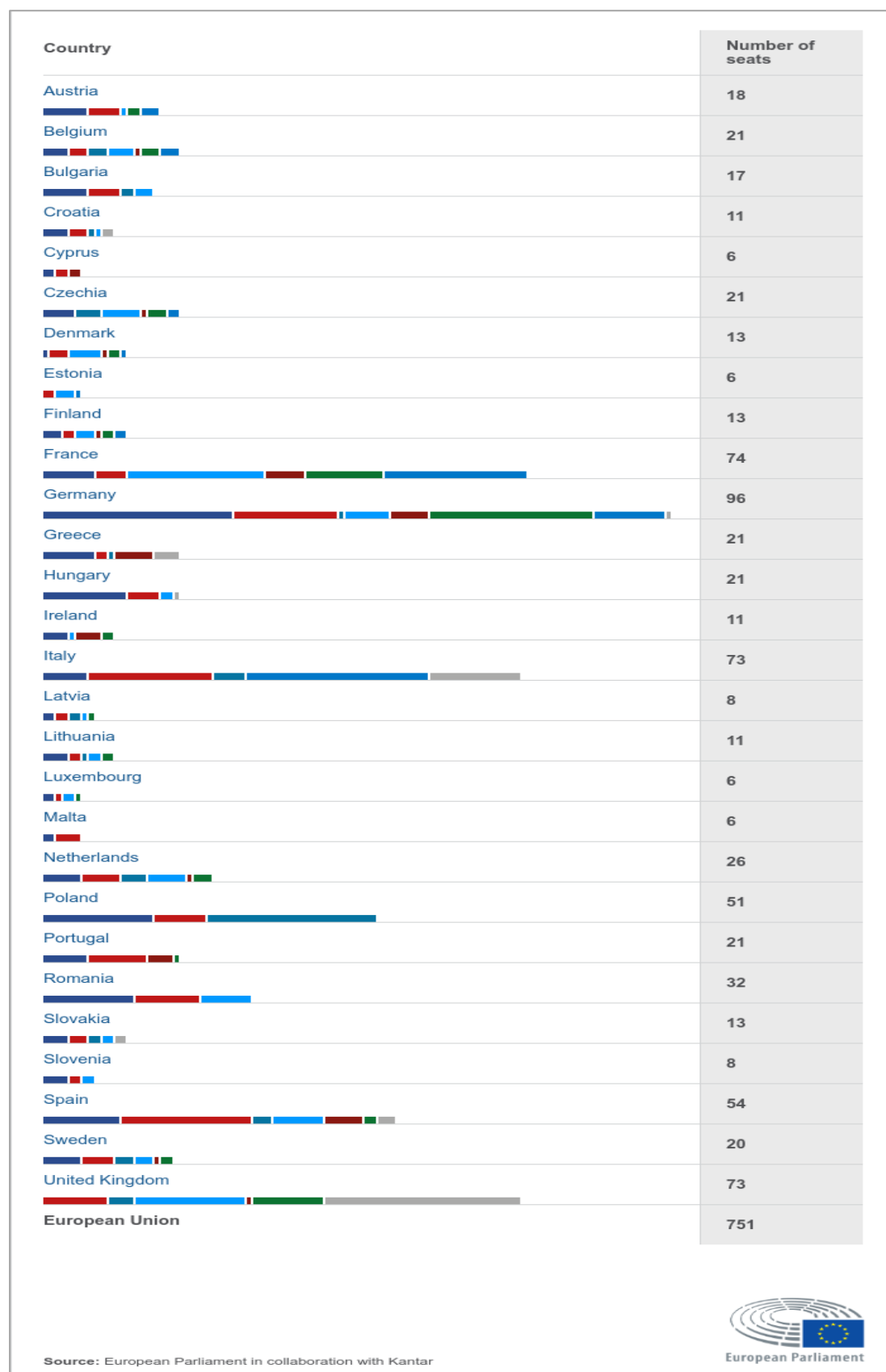

Załącznik C: Podział miejsc według grup politycznych i krajów w latach 2014-2019

Załącznik D: Podział miejsc według grup politycznych i krajów w latach 2019-2024

580 000

pracowników
w firmach
członkowskich

17

organizacji
regionalnych

19

organizacji
branżowych

ZPP

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW
I PRACODAWCÓW

**SKONTAKTUJ
SIĘ Z NAMI**

WWW.ZPP.NET.PL

20 000

cytowań w mediach
rocznie

200 000

followers – profile na
Twitter

130 000

fanów
na Facebook

740 000

minimalny zasięg
miesięczny
na Facebook

ZPP

WWW.ZPP.NET.PL

ZWIĄZEK PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW